POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU CIJENA 3. DIN.

OBITELJ

8418

SELO

proživljava tešku gospodarsku krizu, koju može izdržati i dočekati bolje dane samo onda, ako bude dosta duševne jakosti potrebne, da se održi vjera i nada u bolju budućnost.

GRAD

pokazuje sve jače povećanje bijede, sve veće propadanje materijalnih i duševnih vrednota, sve jasnije nepovjerenje u sve ono, što drži poredak ljudskoga društva, a to vodi u neizbježivu socijalnu provaliju, ako se ne nađe za vremena prava ravnoteža duha.

Treba obnoviti

sve zdrave snage i dati im svježu okrepu, da se vrati pravo kolanje životnih elemenata u bolesnom tijelu čovječanstva. To ćemo postići samo

duševnom hranom

u obliku dobroga štiva, koje jedino može dati pravo osvježenje onima, koji su na rubu očaja, i vratiti im nadu u bolji život. Tu nam dolazi u dobar čas nov bogat izbor godišnjih **jeronimskih knjiga** *te nam nosi pravo blago duševne obnove za ovu jesen i zimu.*

Kalendar **Danica 1933.**
Šarić: **Evanđelist**
Šenoa: **Barun Ivica**
Mandekić: **Crvena djetelina**
Grgec: **Hrvatski Job**
Truhelka: **Palčićev let**
Katić: **Sv. Mala Terezija**
Hofmannsthal: **Čovjek**
Jedna devela knjiga

Cijena ukupno samo 40 Din
za jeronimske članove

HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO SV. JERONIMA
Zagreb, Trg Kralja Tomislava br. 21

Zagrebačkim roditeljima pruža se lijepa prilika, da svoju djecu dadu već odmalena učiti crtanju i slikanju te u njima razvijati umjetnički smisao i ukus. Kao prošle zime, tako se i ove jeseni otvara novi

DJEČJI TEČAJ U SLIKANJU,

koji počinje 1. studenoga i traje tri mjeseca. U tom tečaju, koji se održaje pod vodstvom odličnog slikara portretiste Anatola Sergeieva, imat će djeca prilike steći osnovne vježbe u elementarnom crtanju i slikanju. Tečaj se drži dva sata na tjedan u atelieru vođe tečaja (Zagreb, Zrinjski trg 1.), gdje se daju i ostale informacije i primaju prijave. Honorar 100 dinara mjesečno. Eventualni telefonski upiti o tečaju mogu se upraviti i na uredništvo „Obitelji", telefon 54-17.

Slika na omotu:
Seljačka djevojka na rubu šume
čita »OBITELJ«
Foto Mato Fintić, seljak

KNJIŽEVNI SUSRETI

Jagoda Truhelka: PALČIĆEV KRALJEVSKI LET, izdalo Jeronimsko Društvo među izvanrednim izdanjima za god. 1933. Naslovnu sliku izradio je Kamilo Ružička. Knjiga ima 88 stranica. — Cijena 10 Din. — Ime Jagode Truhelke poznato je svima čitateljima »Obitelji«, jer je ona i suradnica našeg lista. Pored toga vrlo su raširena njezina beletristična djela »Zlatni danci«, »Pipo i Pipa«, »Bogorodičine trešnje«, »Dusi domaćeg ognjišta«. U njima se najradije zaustavlja na lijepim uspomenama iz svoga djetinjstva, na poseban način iznosi šaroliki djetinjski svijet sa svim onim nestašnostima, naklapanjima, odlukama i podvizima, a u glavnim licima razabiremo nju, njezina brata, njezinu rodbinu i male i velike susjede, s kojima je provodila zlatne svoje danke. U taj ciklus milih uspomena, protkan mekanim čustvom i ovijen tankim nitima mašte, ide i ova zbirka njezinih pripovijesti, jer i većina onih životinja, koje ona iznosi u ovoj knjizi, bili su nerazdruživi pratioci njezina djetinjstva, postali su neki drugovi i prijatelji, s kojima te vežu posebne uspomene. Ova zbirka ima posebnu značajku po tome, što se ljudska bića potiskuju u pozadinu, a razne mile životinje otskaču kao glavna lica, žive, kreću se i čuvstvuju. Kroz ove novele provejava psihologija tih malih životinja, gledana ljudskim očima i tumačena ljudskim tumačenjima. Nisu zato ove pripovijesti obične životinjske priče samo za djecu, gdje se iznose čudovišta i nemogućnosti; one odgovaraju realnosti, vode računa s istinskim zbivanjem i događajima, koji su se doista dogodili. No ipak će ove pripovijesti rado čitati jednako djeca kao i stariji, kao što rado čitaju i djeca i stariji njezine pripovijesti o djetinjstvu, koje slično kao i ove pripovijesti stoje na granici između realnosti i mašte: uspomene su, a ne fantastično iskonstruisane tvorevine. Ova zbirka ima šest pripovijesti: »Palčićev kraljevski let«, »Marko Kreštalica i Svračak Miško«, »Koka Šepeljica«, »Zlopamtilo«, »Cvrčak — Božji tucak«, »Digo, Cigo i njihov prijatelj«. Svaka od tih pripovijesti zaslužuje posebnu pažnju. Uzmite i čitajte sami! L. P.

Album sarajevskog euharistijskog kongresa. Od 2. do 5. lipnja o. g. održan je u Sarajevu veleban euharistijski kongres prigodom pedesete godišnjice opstanka Vrhbosanske nadbiskupije i uvođenja redovite crkvene hijerarhije u Bosnu i Hercegovinu. Ogromne mase vjernika učestvovale su u brojnim priredbama kongresa, koji je bio okupio katolike iz svih naših krajeva. I za oko je bilo ugodno šarenilo toga kongresa, pa su na njemu izrađene i mnoge snimke. Neke su od tih sakupljene u lijepi album, koji se može dobiti uz cijenu od 10 dinara kod Akademije Regina Apostolorum (Sarajevo, Koroščeva ul. 15). U albumu se nalazi 25 ukusnih snimaka, koje prikazuju najmarkantnije priredbe kongresa onamo od početka njegova, kada dolaze gosti u Sarajevo, pa sve redom do veličanstvene teoforične procesije i svečanog završetka. Taj će album poslužiti kao mila uspomena svim učesnicima sarajevskog kongresa, a i svak će rado imati u svojoj kući jedan ovakav album, koji prikazuje ponajveću manifestaciju katoličanstva u hrvatskim krajevima kroz godinu 1932.

PRIMLJENE KNJIGE.

Uredništvo je primilo na objavu i ocjenu ove knjige:

Marcel Prevost: »JULIENINA UDAJA«, roman, izdanje Zabavne Biblioteke, Zagreb, knjiga 526.

Richard Hughes: »BURA NA JAMAICI«, roman, izdanje Zabavne Biblioteke, Zagreb, knjiga 527.

Vladislav St. Reymont: »OBEĆANA ZEMLJA«, roman iz života poljskog tvorničkoga grada, u dvije knjige, izdanje Zabavne Biblioteke knj. 529. i 530., ukupno 788 stranica. (Na ovo djelo velikog poljskog pisca osvrnut ćemo se posebno.)

»FOTO - REVIJA«, mjesečnik za sve grane fotografije, Zagreb, Dalmatinska ul. 6.

Svim prijateljima »OBITELJI«

upravljamo molbu, da tijekom ovih jesenskih mjeseci pomognu naše nastojanje oko proširenja našega lista, koji će dotjerujući se zanimljivošću i sadržajem nastojati, da sve više bude ono, što danas svaka kuća, svaka obitelj zaista treba. Svaki novi pretplatnik omogućuje napredak lista. Nađite nam dakle novih pretplatnika svi vi, kojima je „Obitelj" postala draga!

BROJ 42 OBITELJ GOD IV

U ZAGREBU 16 LISTOPADA 1932

KOD PROSTRTOG STOLA

NAPISALA LJUDMILA VRŠOVSKI

Svatko zna, da lijepo prostrt stol djeluje nesamo na raspoloženje, te jelo ide više u tek, nego je to i važan momenat kućne discipline i odgoja. Kad gost dođe u kuću, obično se više pazi na to, da stol bude čisto i ukusno prostrt. Zašto? Zato, jer gosta želimo ugodno raspoložiti. — Ukus i čistoća djeluju privlačivo. Ni u seljačkoj kući ne će domaćica gosta posaditi za stol, koji nije prostrt čistim stolnjakom i na kojem nisu postavljeni najljepši tanjuri, što ih u kući ima. Bila sam već mnogo puta gošća za seljačkim stolom i uvijek sam bila ugodno dirnuta pažnjom, na koju sam tu naišla: seljačka gostoljubivost me se uvijek jače dojima nego li gostoljubivost u drugim kućama, jer osjećam neprisiljenost i prirođenost, iz koje ta seljačka gostoljubivost izvire. I svaki put je u takvoj prilici seljačkoj domaćici bila jedna od prvih briga, da iz ormara izvadi čisti stolnjak i da njime pokrije stol, za koji ću sjesti.

DOBAR ZAJUTRAK

Vidjela sam, da u nekim kućama ne polažu veliku važnost na to, kako je stol prostrt, pa sam opazila, da u takvim kućama nedostaje jedan važan disciplinski i odgojni momenat: obično u takvoj kući k stolu dolazi i od njeg odlazi, kada tko hoće, za vrijeme jela djeca nađu stotinu izlika, da poremete red, uopće ne vlada onaj sklad, kakav treba da za obiteljskim stolom vlada. Znam, da tu utječu i drugi razlozi i nedostaci, ali ni to, kako je prostrt stol, sigurno nije među tim razlozima na posljednjem mjestu.

U velikaškim kućama uvijek je posvećena posebna pažnja prostrtim stolovima. Nije to samo iz luksuza, nego to ima podlogu u prirodnim sklonostima čovjeka, da voli red i ukusnost osobito onda, kad uzima hranu. Što je tko bogatiji, može dakako dati veći sjaj, ali čistoća i ukusnost ne zavise od bogatstva, nego je to ono, što može svatko da ima.

Za zajutrak treba prostiranju stola posvetiti baš takvu pažnju kao i za objed i za večeru. No ne treba pustiti s vida ni popodnevnu kavu. Prostrti stol modrim ili žutim stolnjakom za popodnevnu kavu i postaviti na nj šaljice od porculana u modroj ili žutoj boji daje tako u g o d a n familijarni ugođaj tom dnevnom obroku, koji neka u svim kućama, gdje je to moguće, bude isto tako redovito i zajednički serviran kao i objed ili večera.

Uopće treba da se kod svakog obroka, bio to zajutrak, objed, popodnevna kava ili večera, uvijek nađe za prostrtim stolom čitava obitelj na okupu, jer time obiteljska zajednica i njen skupni život mnogo dobiva na skladnosti, sređenosti i jedrini. Obiteljski stol, uvijek lijepo prostrt, postaje tim privlačivija snaga za sve članove obitelji i utječe veoma mnogo na koheziju cijelog obiteljskog života. Ne paziti na to, kako će biti prostrt stol, znači na oko mali propust, ali može da zlo utječe na obiteljski život. Zato će dobra domaćica paziti, da u njenoj kući uvijek bude lijepo i uredno prostrt stol.

Iz pradavne Hrvatske davnine

Napisao Josip Zidarić

Ima tome otprilike tisuću i trista godina, da su se pradjedovi Hrvata doselili u ove krajeve, gdje danas živi većina Hrvata.

Kome je draga prošlost njegova naroda, zapitat će sam sebe, otkuda su bili ti stari Hrvati. Što znači ime Hrvati? Jesu li svi današnji Hrvati potomci onih starih Hrvata? Jesu li ovi krajevi, gdje danas živimo, bili pusti, kad su se stari Hrvati ovamo doselili? Je li ovdje bilo već prije ljudi? Kakva su lica i stasa bili stari Hrvati? Jesu li među sobom bili svi jednaki po ugledu? Je li bilo i u njih gospode u ono davno doba? Je li ih bilo mnogo? Koje su vjere bili isprva? Kad su se pokrstili? Odakle su došli svećenici, koji su ih krstili? Najposlije rado bismo znali, kako su živjeli stari Hrvati u svojoj obitelji? Kako su se hranili? Kako su obrađivali zemlju? Kako su se odijevali? Kako su se složili da stvore državu? Kako im se isprva zvao vladalac? Je li se plaćao porez? Je li bilo novaca u ono davno doba? Kako su plaćali porez?

Je li u ono staro doba bilo više sretnijih ljudi među Hrvatima, nego li ih ima danas? Je li taj narod bio pobožan i dobar ili je među starim Hrvatima bilo i mnogo opakih ljudi? Jesu li hrvatski vladaoci bili dobri vladaoci ili su bili ljuti silnici?

Davna su to bila vremena. Danas nemamo iz onoga doba vijesti toliko, koliko bismo trebali, da saznamo, što se sve onda događalo. Tek se dade štošta naslutiti. Sigurnih vijesti ima tako malo, da ne znamo sigurno pogoditi, kako se onda živjelo. Samo nagađamo, da je moglo biti ovako ili onako.

Ne znamo ni, što znači ime Hrvat, kao što danas ne znamo ni, što znače mnoga druga imena naroda. Znamo, kako je nastalo među Slavenima ime Rusi, Ukrajinci, Poljaci, Slovenci i Bugari, ali ne znamo, kako su nastala imena Česi, Hrvati i Srbi. Zato neki učeni ljudi nagađaju, da imena Čeh, Hrvat i Srbin nijesu isprva značila kakva slavenska plemena. Misli se, da su pravi Česi, pravi Hrvati i pravi Srbi bili nekada sasvim drugoga roda pa su nekako dospjeli među Slavene, koji su živjeli po niskim ravnicama današnje istočne Poljske i Bijele Rusije. Tu su oni pravi stari Česi, Hrvati i Srbi zaboravili govoriti onaj jezik, kojim su isprva govorili. Među Slavenima su naučili govoriti slavenski pa su po jeziku postali Slaveni. Tko će znati danas, da li je doista tako bilo. Ali se tako nagađa. Poslije su se Slaveni raselili, pa su onda Česi, Hrvati i Srbi osnovali među Slavenima države. Drži se, da su stari Slaveni sami imali premalo volje za red, pa su im svuda države stvarali ljudi drugoga roda. Prema tome i među starim Hrvatima treba razlikovati dvije vrste ljudi. Jedno su bili »pravi« Hrvati. Oni su doduše bili seljaci, ali su se držali za gospodu prema drugim ljudima, s kojima su živjeli. Sebe su smatrali za »plemenite« ljude, a druge su držali za »neplemenite« ljude. Dakle nije bilo jednakosti. Samo su »plemeniti« ljudi mogli biti poglavari župa i poglavari države.

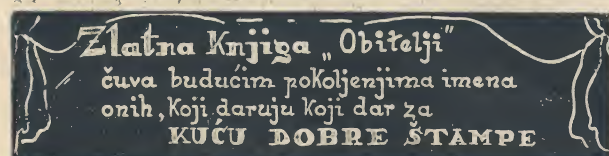
Ako doista oni pravi stari Hrvati nijesu bili Slaveni, svakako bismo rado znali, otkuda su bili.

Jedni misle, da su ti stari Hrvati bili po krvi braća čistim Germanima. Nekada je u današnjoj Rusiji živio silan narod sarmatski. Nagađa se, da su i Hrvati bili dio tih Sarmata. No Sarmati su bili rod Germanima. Ako je tako, onda su ti stari Hrvati bili nalik na današnje Švеđane, Norvežane, Dance, Engleze i sjeverne Nijemce. Bili su visoki, plavokosi, modrih ili sivomodrih očiju, bijela i rumena lica, bijele kože, ravna nosa i duguljaste glave s uskim licem.

Drugi misle naprotiv, da su ti stari Hrvati bili nekada u davna vremena narod s gorja Kavkaza. Dakle bi to bili rođaci Čerkezima i drugim plemenima, koja stanuju na Kavkazu.

Kako je bilo u ono davno vrijeme, ne znamo pravo. Ipak se može reći, da su i ti prastari Hrvati bili Slaveni po jeziku onda, kad su se stali raseljavati.

I školovani ljudi, a još više neškolovani, u nas malo što znadu o starim Hrvatima i što se sve nagađa o njihovoj pradavnoj prošlosti, pa ćemo u »Obitelji« o tom koji put nešto napisati, da tako njeni čitaoci saznadu nešto o onim pitanjima, koja su postavljena na početku ovoga članka.

MAKARONI — SPAGETI!

Ko ih ne bi poznao! To se jelo među ostalim narodima nevjerojatno raširilo. A nije ni čudo, jer su kao varivo zakuha zgodniji nego ma koje drugo jelo. Osobito se povećava potrošnja, otkako je tvornica „Pekatete" počela izrađivati „Jajnine". Ta je kvaliteta tako tečna, hranljiva i izvrsna ukusa, da ih hvali svaki, koji ih je okusio.

PROSLAVA SVETOGA JERONIMA U ŠTRIGOVI

U Međumurju su stari pavlini imali lijep samostan na mjestu današnjega sela Štrigove, a uz samostan crkvu posvećenu sv. Jeronimu. Predaja veli, da je na tome mjestu bio u rimsko doba grad Stridon, rodno mjesto sv. Jeronima, pa da je od imena Stridon nastao i današnji naziv mjesta Štrigova. Kako je da je, tu postoji i danas vrlo lijepa crkva sv. Jeronima s ostacima pavlinskog samostana, pa je u toj crkvi 30. rujna vrlo svečano proslavljena svetkovina sv. Jeronima, koju je uzveličao svojim dolaskom opat Ljudevit Krežić, predsjednik Hrvatskoga Književnoga Društva sv. Jeronima iz Zagreba. Svečano dočekan slavolukom, gruvanjem mužara i pozdravnim govorima načelnika, župnika, članova bratovštine i djevojaka, odslužio je opat Knežić pontifikalnu službu Božju, blagoslovio zastavu Djevojačkoga društva i održao govor o značenju Društva sv. Jeronima, a nakon službe Božje je dr Josip Andrić, naš glavni urednik, održao pred nekoliko stotina naroda predavanje o knjizi kao čuvarici katoličkih i hrvatskih svetinja.

DOČEK OPATA LJUDEVITA KNEŽIĆA
Pozdravni govor načelnika

Lijevo: CRKVA SV. JERONIMA U ŠTRIGOVI
Desno: OPAT LJUDEVIT KNEŽIĆ
u opatskom ornatu kod svečanosti

OPAT KNEŽIĆ I GVARDIJAN O. TROHA
pred crkvom sv. Jeronima

Sve slike foto „Obitelj"

DJEVOJAČKO DRUŠTVO POD SVOJOM NOVOM ZASTAVOM
sa svećenstvom, načelnikom i kumom zastave gđom pl. Fodroczy

VELIK MUŽ U REDOVNIČKOJ HALJI

Hrvatski narod mnogo duguje crkvenim redovima, nesamo za vjerska, nego i za nacionalna i gospodarska dobra. Mnoge ustanove po različitim našim krajevima djelo su ruku njihovih, njihovih dugogodišnjih napora. U mirnoj samostanskoj ćeliji, gdje se duša oslobađa sve više spona zemaljskih i u zanosu približuje svom Stvoritelju, proživjeli su u našim zemljama brojni redovnici svoj nepoznati život dijeleći utjehe žalosnima, podižući klonule, liječeći bolesne. Za njihove borbe i stradanja malo tko znade, ali zato u sjećanju naroda živu njihova djela; u narodnoj duši, u narodnoj kulturi, koju su kamen po kamen izgrađivali — ostadoše otisci njihovih žulјeva, suza i znoja.

Otac Bernardin Škrivanić nije započeo svoj Božji put kao redovnik, nò u samostan ga je pozivao nutarnji glas duše, koja čezne za posvemašnjim odricanjem i savršenstvom. U savršenstvu vlastitom i u izgradnji svoje ličnosti čovjek nalazi najbolji oslonac uspješnom radu za usavršenje i izgradnju drugih i za ostvarenje plemenitih i Bogu ugodnih djela.

O. BERNARDIN ŠKRIVANIĆ

O. Bernardin Škrivanić rodio se u Omišu 7. ožujka 1855. god. Za svećenika je zaređen 10. kolovoza 1877., te je župnikovao kao uzorni don Niko Škrivanić u Kostanjima i Sućurcu, odakle je pošao u kapucinski red i obukao se na dan Trsatske Gospe god. 1889. pokorničkom odorom redovnika provincije hrvatskih kapucina na Rijeci. Na daleko su poznata bila djela oca Bernardina, koja su kao nužna posljedica proizlazila iz njegovih duševnih vrlina i plemenitosti. On je prvi popularizirao među Hrvatima čašćenje moćne zagovornice naše — Gospe Lurdske, kojoj je iz naših strana poveo šesnaest hodočašća, on je prvi pokrenuo list »Naše Gospe Lurdske«, koji je izlazio na Rijeci još prije rata, i izdavao knjige »Kuće dobre štampe«. Podigao je velebnu katedralu i mnogo nezaboravnih djela učinio na korist naroda i pojedinaca kroz 32 godine svoga rada na Rijeci. A kad je nadošla talijanska okupacija, ostavio je svoje omiljelo područje rada i preselio se u Split, gdje je najvećim uspjehom proslijedio svoje blagosloveno djelovanje u ispovjedavnici, na oltaru, u samostanu — perom i riječju.

Godine 1927. proslavio je zlatni jubilej svoga misništva, i naša ga slika prikazuje upravo u tim radosnim danima.

Preminuo je 25. rujna o. g. u 77. godini života, oplakivan od brojnih učenika, prijatelja i znanaca, i pokopan u kapucinskoj grobnici na splitskom Sustjepanu.

Ime oca Bernardina ostat će zabilježeno krupnim slovima u analima kapucinskog reda, kao što će trajno ostati u sjećanju onih, s kojima je dolazio u kontakt. U njemu mnogi gledaju vjerski i nacionalni svoj uzor: njegova je duboka pobožnost i neprikorna savršenost dobila priznanje s najvišeg crkvenog mjesta, a njegovo nacionalno djelovanje nastavlja svoj život u životu ljubljenog naroda.

Živjela konkurencija!

BUDILICE

38·50

Dinara

uz 3-godišnje jamstvo džepni satovi, željezničarski Roskopf. Nikelanker stroj Din 55·— te raznog dragocjenog nakita i ostalih satova uz najniže cijene.

POPRAVCI UZ NAJNIŽE DOKAZANE CIJENE:

1 staklo na džepni sat šlifano Din 2·—
1 kazalo na džepni sat . . . „ 3·—
Čišćenje džepnog sata . . . „ 20·—

Veći popravci na džepnom satu od Din 30 dalje

Za sve popravke jamčim 3 godine.

Roba se šalje uz pouzeće. Tražite besplatne cjenike!

RUDOLF HRNČIĆ, ZAGREB, Vlaška ulica br. 13

KUĆA BEZ SVIJETLA

Talijanski napisao Renzo Pezzani

Preveo Luka Perinić

Svijetlo uljanice osvijetli nemili prizor

Nad kućom Filomene zaustavio se anđeo života... A ona, koja će za kratko vrijeme postati majka, sjedjela je na kućnom pragu. U taj je zakutak najradije zavirivalo listopadsko sunce i sipalo najtoplije svoje zrake. U taj su zakutak dopirali i svi glasovi okolice, pa i poput litanije svečana pjesma njezina muža, koji je išao za volovima i kravama. U taj je zakutak dopirao zadah vlažne zemlje i uvenula lišća... A ona je sjedjela na kućnom pragu s rukama na koljenima. Čelo joj se znojilo materinjim znojem, a usta šaputala sakrivenom životu.

Uto joj priđe mlađa sestra Milka s prirođenom radošću na usnama.

»Sestrice!« reče Milka. »Ovo je možda za tebe dan boli i veselja. U tvojim očima već gore dva života... Ja ih vidim!« Iza tih riječi pogladi joj čelo, poljubi blijede ruke i pozove je u kuhinju.

Filomena ustane i pođe, a Milka je išla za njom noseći jastuk.

Iza Zdrave Marije postane hladno. Dopre oštri zrak s brda i donese maglice i vlagu... Kad je zašlo sunce negdje u daljinama, po nebu se razastrli ožareni oblaci, vratio se kući muž sa svojim volovima i kravama. Zrak se ispunio mirisom ubrane trave, mlijeka i obilna pića, koje je dočekalo krave i volove.

Prozor, otvoren prema daljinama, čini se kao svečana udubina oltara, koja očekuje kip dobrog sveca. A stari mjesec gleda s visine i odrazuje se i ljulja na svim vodama zemaljskim.

Nitko ne govori. Čovjek griska kruh... Ta tri bića ne bi u tom času mogla šaptati nego krunicu. Život seljaka dopušta samo govor Bogu i plodinama.

Nastade mrak i više ne vide jedno drugome oči. Šturak sjetno zapjeva, a Filomena tihano zaplače. Milka se tome dosjeti i potraži njezinu ruku i nježno je stisne u svojima.

»Zašto plačeš, kad je radost, koju očekuješ, već tu?...«

»Bojim se ove tame. U kući nema ni ulja ni vatre... I tako ću morati do sutra čekati, da vidim svoj porod...«

Milka prebaci rubac preko pleća i reče:

»Idem u selo potražiti vatre.«

»Vjetar biva sve jači,« oglasi se čovjek, »bit će noćas oluje... Kako ćeš nositi oganj?...«

»Dajte mi uljanicu!«

Selo je bilo puna tri kilometra udaljeno od njihove kuće, ali je Milka dobro poznavala put. Pošla je do kuće strine Marte, koja je imala sedam sinova, muža i veliko imanje. Zakuca na vratima. Ukućani su pomislili, da je to kakva duša iz čistilišta. Pas zareži, a najmlađa djeca udare u plač.

»Strino Marto,« reče Milka, »ja sam, ja sam. Dolazim da vas zamolim za malo vatre.«

»Blažena Gospo! Nas ovdje ima devetero, i svi smo u mraku... Uljanica nam je ugasnula, a vatre nemamo ni za lijek... Laka noć, Milko!«

Milka pođe do zvonara čika Pera.

»Dolazim da uzmem malo vatre!«

»O, Bog te blagoslovio! I ja sam evo u mraku i ne vidim ni prsta pred očima. U ovaj sat ne mogu ti otvoriti crkvu... a zatim ono svijetlo, što gori pred oltarom, ne smije se nositi van... Čini mi se, da bih time učinio svetogrđe...«

Milka skrene uličicom lijevo i nađe se pred krčmom »Crveni kokot«. U njoj ima mnogo svijeta, koji igra, pjeva, puši i pije vino. Tu ima vatre, ali mlada djevojka... sama... u ovaj sat... Sutra bi se o tome govorilo po čitavom selu.

Okrene se i ugleda vrlo osvijetljenu kuću. U njoj se sigurno slavi vjenčanje, pomisli Milka i potrči prema toj kući. Ali kad je bila posve blizu, začuje plač žena, a zatim mrtvačke molitve.

Milka uđe, zatraži ulja i vatre, prekrsti se i odjuri u noć. Srdila se, što je morala uzeti vatre u kući jednog pokojnika: prođoše je srsi. Put joj se činio neobično dug, mnogo dulji nego obično. Vjetar huji kroz stabla i po putu. Svijetlo dršće. Milka trči, već je u dvorištu... Na vratima se spotakne o neku sjenu: bio je to Filomenin muž, koji je prigušeno plakao.

Milka je odmah sve shvatila.

Kad je banula u sobu, svijetlo uljanice osvijetli nemili prizor. Na krevetu je ležala blijeda njezina sestra. Do nje je ležalo lijepo dijete.

»Oh!« klikne Milka. »Sestrice draga... preminula si, a nisi ni vidjela svoga poroda... Nije bilo ulja ni vatre, sestrice!... Oh, da si ga bar vidjeti mogla, sestrice draga, sestrice!«

Sutradan su sve seljakinje bile na Filomeninu sprovodu. Svaka je od njih nosila po jednu zapaljenu voštanu svijeću... po najljepšem suncu svijetlog listopadskog dana...

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

Odjednom se prisjetio, da stoji na prozoru blagovaonice i gleda van. Sunce je upravo zašlo za brežuljak s onu stranu dvorišta... žarko crvenozlatno svijetlo razlilo mu se po licu. Činilo se, kao da gori požar; male tanke jele gubile su se u žarkom svijetlu, kao da i one izgaraju u plamenom moru. Na brežuljku je večernji povjetarac vijao zastavu, koja je udarala o stijeg. Slušao je slabi šum, koga do tada nije primijetio, jer se on uvijek čuo slabije ili jače. Dan i noć, otkad oni ovdje žive, udarala je zastava o stijeg.

»Sad je svršeno,« prošapta on tiho. Bilo mu je čudno, što više ne trpi. Ali on kao da uopće više nije bio sposoban da išta osjeća.

XII.

Torkildovo se stanje nije mijenjalo. Duh mu je bio umoran i tup. Kad je Roza odlazila u Švedsku i kad su se kod kuće opraštali, nije to izgledalo kao rastanak zauvijek. Bili su oboje vrlo mirni. Činilo se dapače, da je ona vesela i puna nade. Tako je stajala i na prozoru vagona na kolodvoru u Lilleströmu i pozdravljala ga. On joj je odzdravljao šeširom i mahao rupcem, kad je vlak odlazio. Sve mu se činilo jako nestvarnim... možda je bio samo napola pri svijesti i nije mogao da razumije svoju bol.

Istom kad se vraćao kući, posta mu jasno, što se dogodilo. Ona je doista otišla, nije više uz njega kod kuće i možda se više nikada ne će vratiti. A on ju je sam poslao...

Učini mu se odjednom, da je sve to besmisleno, ludo. Ta uradio je kao luđak. Htio je da joj piše i da je moli, da se vrati... odmah večeras. Sve misli o budućnosti je otjerao od sebe... znao je samo, da je mora opet dobiti. Kad je stigao kući, otišao je ravno u njenu sobu, napipao u mraku njen krevet i bacio se na nj. Na pokrivaču je ležao mali komad rublja, tanak i mekan. Još se na njemu osjećao lagan miris njenog tijela... bila je to njena noćna košulja. On utisne lice u nju:

»Morat ćeš da se vratiš svome djetetu, Rozo... ono ne će moći da bez tebe živi...«

Ali kad je legao na počinak, počeše opet njegove misli da lutaju pustinjom, kroz prošlost i budućnost...

Dani su prolazili. Oni su se dopisivali, ali se nisu doticali pitanja o rastavi. Pisali su jedno drugome, kao da je Roza otputovala na kakav obični posjet. Torkild joj je javljao o Dorisi, od koje je dobio nekoliko dugačkih pisama. Bila je oduševljena boravkom u Parizu, stanovala je kod udovice jednog profesora, imala je mnogo posla, a često su je i pozivali. Upoznala se s mnogim simpatičnim ljudima, Francuzima, Fincima i drugim inostrancima.

I Roza i Torkild mislili su, da ta stvar s putovanjem u Pariz ne izgleda baš onako, kao što Doris priča, ili je to više manje izmišljeno. Torkild je čak pomislio na mogućnost, da ona uopće nije otputovala u Pariz. Ali budući da su sada od nje listovi vrlo često dolazili, povjerovao je vrlo brzo u njezine priče. Osjećajući se na smrt umoran i izmučen, nije on mogao ni da pomisli, da bi još više mogao da podnese i da bi još mogao da naprti na sebe brigu za sestru.

Pisao je Rozi i o tome, kako je Agnes, služavka, marljiva i kako se brine za Rozine biljke. I jedan jedini put — srce mu je tada jako udaralo, a obrazi gorjeli — usudio se on da piše:

»Tvoje pariške lukovice nisam još otkrio. Želio bih da procvatu, kad ti o Božiću dođeš kući.«

Tada se dogodilo ono, što je dovelo do konca.

Jednog jutra, dok se oblačio, otkrio je nakon žestokog napadaja kašlja, da u ispljuvku ima krvi. Ne mnogo... samo nekoliko malih, crvenih niti. Ali kad je mehanički stavio rubac na usta i onda ga pogledao, bile su na njemu dvije svijetlocrvene mrlje.

On baci rubac u kotao za pranje, donese iz kućne apoteke u Rozinoj sobi karbolne vode te izlije na rubac i u umivaonik... iz obzira prema djevojci. Tada se sasvim obuče, siđe da popije kavu i uputi se u ured.

Osjećao je u tijelu neko čudnovato bockanje. Male krvave mrlje mogle su da ne znače ništa... a mogle su i da znače smrt.

Spopadala ga je neka neobična jeza, kao da ga prelijeva neki golemi studeni val. Morao je da se sjeti velike ledenice gore u šumi, kraj koje su i on i Roza često ljeti prolazili, i studenog daha, koji je iz nje izbijao. Torkild se pri toj pomisli sam sebi nasmije.

Smrti se nije bojao. Znao je to sada... kad je smrt postala za njega nešto stvarno, blisko. Bilo mu je samo jako čudno.

On se sjeti sanjarija o smrti, kojima se bavio u očajanju svoje prve mladosti. Odjednom mu posta jasno, da nije nikada ozbiljno mislio, kada je sanjao o tome da oduzme sebi život. U tim mekanim, melankoličnim sanjama nije bilo ničega od stvarne zbilje smrti. S dušom mekano uvijenom u sentimentalno sažaljevanje sama sebe ne može nitko da pođe u smrt.

On se sjeti dana, kada je ozbiljno gledao smrt. Bilo je to onda, kad se njegova majka ustrijelila. Tada je u smrti bilo nešto odvratno, grozno, jer je jedno ljudsko biće proglasilo svoj život propalim. Sjeti se smrti gospođe Wegner... njene tuge, što mora da ostavi život. Ona je znala, da sakuplja blago na zemlji, i njeno je srce prionulo uz to blago. Ali ona je umrla hrabro i s utjehom u duši. Jer djela čovječja žive poslije smrti, ona ne će nikada propasti, premda nikome nije dana moć, da ispita, kako će ona dalje živjeti, dok se ne isprepletu s djelima drugih, s kojima će se ujediniti, uslijed kojih će se promijeniti, ne prestajući nikada da djeluju. Gospođu Wegner mogao je svatko

NJIVA ŽIVOTA

»Naš je život njiva, a sreća je uspjela sjetva. Pogledajte ljude oko sebe: jedni su korov, drugi su poljsko cvijeće, treći opet dobre vlati, a ima i takvih, koji iznad polja sjaju kao modre zvijezde.«

Te je riječi napisao ruski seljački pjesnik Spiridon Drožžin. Dobro je to rekao. Svaki od nas i te kako osjeća, da nam sreća dolazi upravo tako, kao što seljaku Bog daje, da mu sjetva donese bogatu žetvu. Ne uspijeva seljaku svaka sjetva, pa tako i nama ne dolazi uvijek sreća. Ali niti seljak mora odmah očajati, ako nema od svoje sjetve onog uspjeha, što ga je mučeći se i radeći očekivao, niti treba očajati, ako nas ne zapadne uvijek ona sreća, koju očekujemo.

Najgori su na njivi čovječanstva oni ljudi, koji na njoj rastu kao korov na seljakovoj njivi. Ne možemo svi biti jednaki, ne možemo svi biti ono, što je ruski seljački pjesnik nazvao modrim zvijezdama (mislio je kod tog očito na najumnije ljude, koji se snagom svoga duha dižu iznad ostalih: to su pjesnici, književnici, učenjaci i drugi prvaci čovječanstva), ali dobre vlati možemo svi biti. Tko ne nosi koristi, toga će život baciti u stranu, a tko je još na štetu (lijenčine, rasipnici), taj će biti iščupan iz njive čovječanstva, kao što seljak čupa korov iz svoje njive. Samo čovjek, koji koristi ljudskoj zajednici i svom narodu, ima pravo, da se s njim računa.

Najstariji hrvatski kalendar »DANICA« naručuje se uz cijenu od 10 dinara kod Hrvatskoga Književnog Društva Sv. Jeronima, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

Voljela bi, kad bi si i ja takav mogla priuštiti! ● „Ah, taj uopće nije nov — samo sam ga ‚na novo‘ prala!“ ● Na novo? ● „Da, vidite, ja si takodjer ne mogu nabaviti mnogo novog, zato perem sve svoje stvari LUX-om. Tako ostanu one uvijek kao nove, jer su ‚na novo‘ prane sapunskim pahuljicama

LJ 110-33

da prepozna po djelima njezinim, ona je umrla u Gospodinu . . . u ljubavi, ljepoti i poštenju . . . u onome, što bi mnogi ljudi rado u svom životu ostvarili, ali ostvaruju samo najjači . . . Sjeti se i smrti svoga oca, koji je u milosti usnuo za vječni život. Za njegova djela je bolje, da što prije potonu na dno rijeke, koju zatvaraju ljudska djela, da ih ta djela preplave, smiješaju se s njima i učine nevidljivima.

Sad je možda došao na njega red da umre. Pri pomisli na njegova djela . . . prožimala ga ona ledena studen. Njegov život ne će ostaviti nikakvih osobitih tragova. Smrt će ga uzeti sa sobom, kao što ledenjak na svom putu uzima neplodni kamen u svoje krilo. Smrti se ne može umaći . . . ali ne smeta; znao je dobro, da će joj moći bez straha pogledati u oči. Promatrao je sam sebe s nekom rezigniranom boli . . . zapravo mu je sve u životu bilo indiferentno, osim jedne žene. I zato je i pravo, da ga je sudbina bacila među suvišne ljude. Kroz godine i godine lebdio mu je pred očima samo jedan cilj: da dobije onu, koja je za njega bila jedina sreća. Istom sada je spoznao, da nikada nije upitao sebe, da li je i on za nju sreća. Nema sumnje, da je on pod svaku cijenu htio da je usreći; ta to je bio preduvjet njegovoj vlastitoj sreći. Ali znao je i to, da je on svakako htio da je dobije . . . čak i uz opasnost, da oboje postanu nesretni. Da, čak i uz tu cijenu htio je da je dobije. U stvari on je uvijek znao, da ne će biti drugačije, nego je zbilja bilo . . . njen otpor kroz godine bio je za to dovoljan dokaz. Ništa u njemu nije harmoniziralo s Rozinim životnim instinktom. On nije bio čovjek, koji bi mogao da od nje stvori ženu i majku. Kad ju je napokon stvarno do-

Svojim susjedima pokažite „OBITELJ“ i nagovorite ih, da se na nju pretplate!

bio, bilo je sasvim prirodno, da se ona živući s njime promijenila i da su se oboje osjećali nesretnima.

Sve to je on već davno uvidio. A ipak... da se ono nije desilo... bio bi je zamolio, da se povrati. Ne možda zato, što bi njegova vjera u budućnost postala čvršćom, niti zato, što bi se ozbiljno nadao, da će njihov zajednički život postati dubljim i bogatijim... ne, nego samo zato, jer je htio da nastavi. Mislio je: dobit ćemo djece, vidjet ćemo, ne će li tada biti bolje, ne će li djeca premostiti onaj jaz, koji se ničim ne da zatrpati. Znao je, da ona s njime ne će nikada upoznati pravu sreću žene: ona je osjećala neku sreću ljubljene djevojke, pa ako sada upozna majčinsku sreću, možda će biti zadovoljna.

Da, još prije nego je otputovala, bio je on čvrsto odlučio da je pozove natrag.

Sada je sudbina odlučila. Sad je morao da je ostavi. U novoj mrzloj atmosferi, koja će ga odsada okruživati, morat će smoći snagu da to učini.

Nije mogao spriječiti, da mu se u mašti pojave neke nježne slatkobolne predodžbe... Roza sjedi uz njegov krevet, a on umire... Moći će još jednom da joj govori o svojoj beskrajnoj ljubavi. I onda će možda ona konačno shvatiti, kako je sva njegova duša bila u njenim malim tvrdim rukama.

Sa zlovoljom je pokušavao da otjera te misli. Čovjek mora da nosi svoju dušu u vlastitim rukama. Mora da sam sebi polaže račun, što je od nje načinio. Da li je tako živio, da će u njoj još i na smrti biti snage i života. Ili će samo veliki led prekriti njegov ugasli život. Morao je sada to da nauči i razumije: da se približava vječnoj studeni. Morao je naučiti, da je pregori... kao što će morati da pregori sve, od čega nije mogao da stvori nešto lijepa i dobra. Morao je da nauči, kako će svoj život učiniti poštenim i pravednim, jer samo život poštenog i pravednog čovjeka nije nikada uzalud življen... da se jednom može umrijeti onako, kako je umrla Rozina majka, ako mu još život bude potrajao kraće ili duže vrijeme.

Otišao je iz ureda k doktoru Meyeru. Liječnik je to nazvao katarom plućnih vršaka. Obe su strane pluća bile inficirane, ali ne teško. Savjetovao je Torkilda, da što prije ode u kakav sanatorij.

Torkild se vraćao kući u vedroj zimnjoj večeri, kad se sve bijeljelo od mraza. Vječna tanka bijela magla ležala je nad povenulim livadama s obiju strana rijeke. Nebo se još zagasito rumenilo od sunčeva zapada.

Čudio se vedroj tišini, koja je vladala u njegovoj duši, dok se primicao svom opustjelom domu.

Navečer je pisao Rozi. Napisao je mnogo listova, koje je zatim poderao. Onaj, koji je konačno poslao, glasio je ovako:

»Draga Rozo!

Ja sam konačno došao do uvjerenja... da sam nesposoban čovjek. Mislim sada, da te je baš tvoja zdrava narav uvijek od mene odvraćala... ja nisam bio sposoban da budem tvoj muž i da na svijet rađam djecu.

Lagat ću, ako ti rečem, da bih želio, da se nismo nikada uzeli. Znam, da bi to za tebe bolje bilo — a m o ž d a i za mene... Uostalom da li bi za mene bilo bolje ili gore, to ne mogu sa sigurnošću da kažem. Ima sva sila toga, zbog čega moram da te molim za oproštenje... možda će doći dan, kada ćeš ti na naš odnošaj gledati tako, da mi ne ćeš moći da oprostiš, premda znam, da mi sada opraštaš. Bit će sasvim pravedno, ako se jednog dana budeš mene sjećala s ogorčenjem i prezirom.

Ja sebe ne smatram čovjekom, koji ima prava da rađa na svijet djecu. I time je sve rečeno. Ne usuđujem se da te zamolim, da se povratiš, jer je sav naš brak jedino za to stvoren, da sakati i ugnjetava tvoju narav. Ja te ljubim isto tako jako kao i prije, ali sam spoznao, da je moja ljubav prema tebi vrlo sebično čuvstvo. A kad ja sam to osjećam, onda znam, da sam manje nego ikada sposoban da te za sebe predobijem. I stoga ja ne ću radi tebe i radi mene, da nastavimo naš zajednički život. Ja ću na neko vrijeme otputovati. Pisat ću ti onda iz mjesta, u kome se budem nalazio. Trebat će urediti svu silu praktičnih pitanja, a sve će dakako biti uređeno onako, kako ti želiš... na pr. da li želiš zakonsku rastavu itd.

Bit će gotovo smiješno, ako napišem, da ti želim svaku sreću, jer znam, da sam baš ja upropastio najljepše doba tvoga života. Ali ja sam spreman da žrtvujem i svoj život, da ti budeš sretna. Meni je gotovo strašnije od smrti, što ti sve ovo pišem, i znam, da će te zaboljeti, ali ja to činim, jer mislim, da bi među nama bilo još mnogo gore, kad bi se ti povratila.

Tvoj Torkild.«

Pročitao je list još jednom. Učini mu se, da list zapravo ništa ne kaže. Ali bilo je mnogo toga, što joj on nije mogao da kaže. Prvo, što je morao da nauči, bilo je, da šuti o onome, što joj nije imao nikakva prava da povjeri, premda bi mu bilo odlanulo, da se izjadao.

Bio je već umoran, htio je da svrši, te je odaslao list.

Odlučio je, da ne ide u sanatorij. Prije svega, jer Roza nije smjela da sazna, da su mu pluća bolesna. Činilo bi se, da on hoće da pred njenim očima na vrlo jeftin način zasluži mučenički vijenac. Po svoj prilici došla bi tada ona k njemu ne obazirući se na njegove proteste. A bilo je još nešto: ako ne bude mogao toliko da pridzdravi, da će moći da izdrži svakodnevni život, nego će morati da se dâ njegovati kao kakav bijednik... onda je bolje da sve krene drugim putem.

(Nastavit će se.)

SLIKE IZ NAŠIH SELA

ŽUPNA CRKVA SV. MIHALJA U PRELOŠĆICI KOD SISKA

sagrađena godine 1831. i obnovljena prošlih godina navršila je 29. rujna godišnjicu, kako je nakon obnove uz velike svečanosti blagoslovljena

ŠKOLSKA DJECA U STRIŽIVOJNI prigodom prve pričesti sa svojim župnikom i učiteljicama
Dolje:
BLAGOSLOV BARJAKA DJEVOJAČKOG DRUŠTVA U VRPOLJU U SLAVONIJI
U sredini kanonik Msgr. Ivan Sečkar i župnik Đ. Mitrović

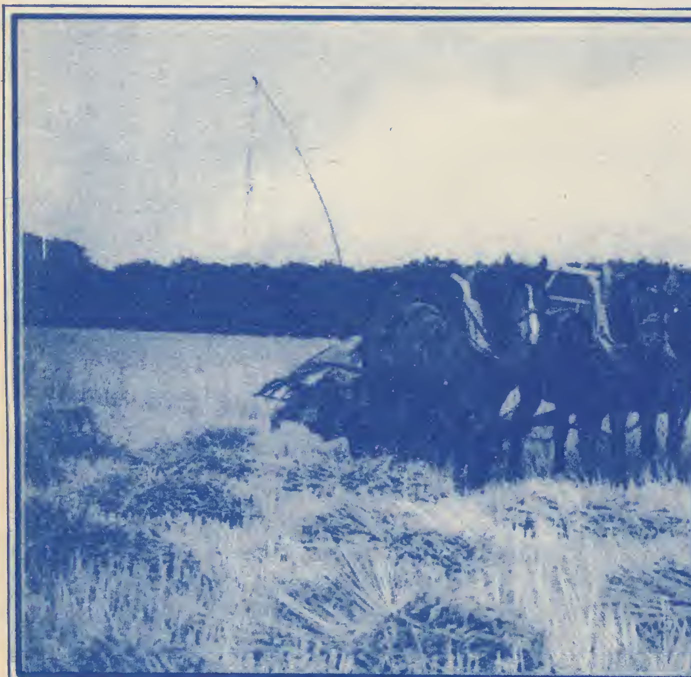

DJEVOJAČKO DRUŠTVO U STRIŽIVOJNI
sa župnikom Kazimirom Gregićem
Dolje:
RIJEKA GACKA KRAJ OTOČCA
Foto Ivka Marušić

OD ŽETVE DO BERB

NA MNOGIM ŠIROKIM POLJANAMA ZAMIJENILI SU VESELU PJESMU ŽETELACA I ŽETELICA STROJEVI SVOJIM MUKLIM ŠTROPOTOM

I BRACO I SEKA VRAĆAJU SE RADOSNA LICA IZ BERBE

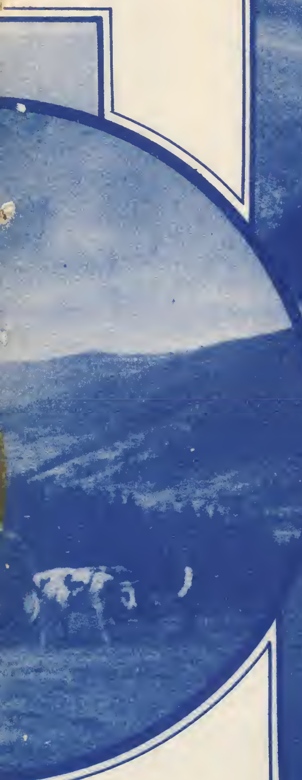
TRAVA S MIRI

VOZI SE VE

Lijevo:
SLUŽBU STARINSKIH GOLEMIH PREŠA IZVRŠUJE MALI RUČNI STROJ, ISPOD KOJEGA SE KACA PUNI SLATKIM MOŠTOM

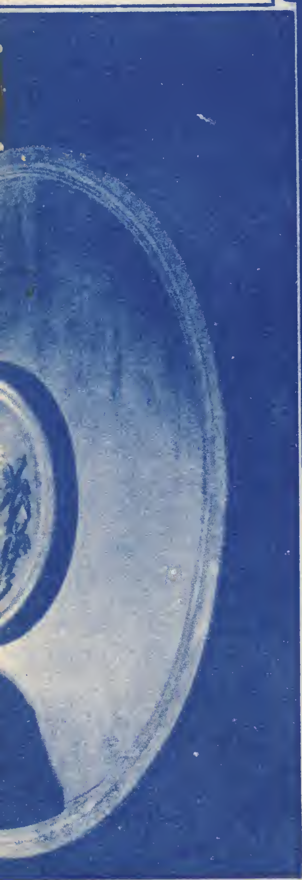
...SNIH LIVADA
...SELO KUĆI

VINOGRADI SU JOŠ UVIJEK SAČUVALI ONAJ SVOJ ČAR, KOJI JE NEDOSTIŽIV, KAD DOLOM I GOROM ODJEKNE PJESMA BERBE

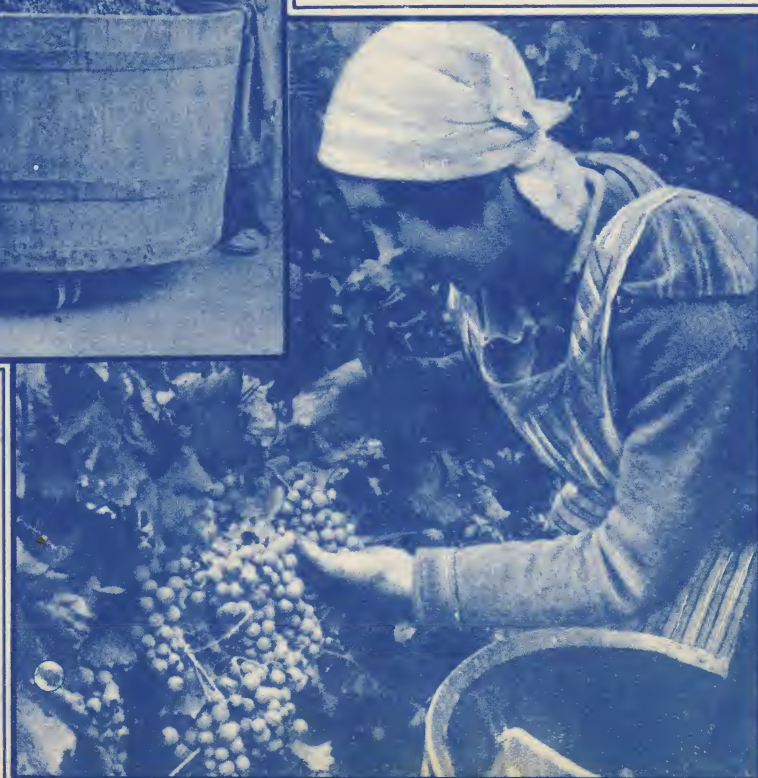
Lijevo:
SLATKI GROZDOVI PUNE KACE MOŠTOM

Desno:
JESU LI LJEPŠI BUJNI OVI GROZDOVI ILI ŽARKO OKO DJEVOJAČKO, KOJE IH GLEDA

Lijevo:
GOLEME BAČVE VELIKIH PIVNICA NAPUNIT ĆE SE OPET LOZINIM SOKOM

ZAKLADA TISKARE NARODNIH NOVINA U ZAGREBU

FRANKOPANSKA 26 TELEFON BR. 30-80

Preporuča svoju najmodernije uređenu

CINKOGRAFIJU
LITOGRAFIJU
KNJIGOTISAK
OFFSET-TISAK
KNJIGOVEŽNICU

Izradba solidna i cijene umjerene

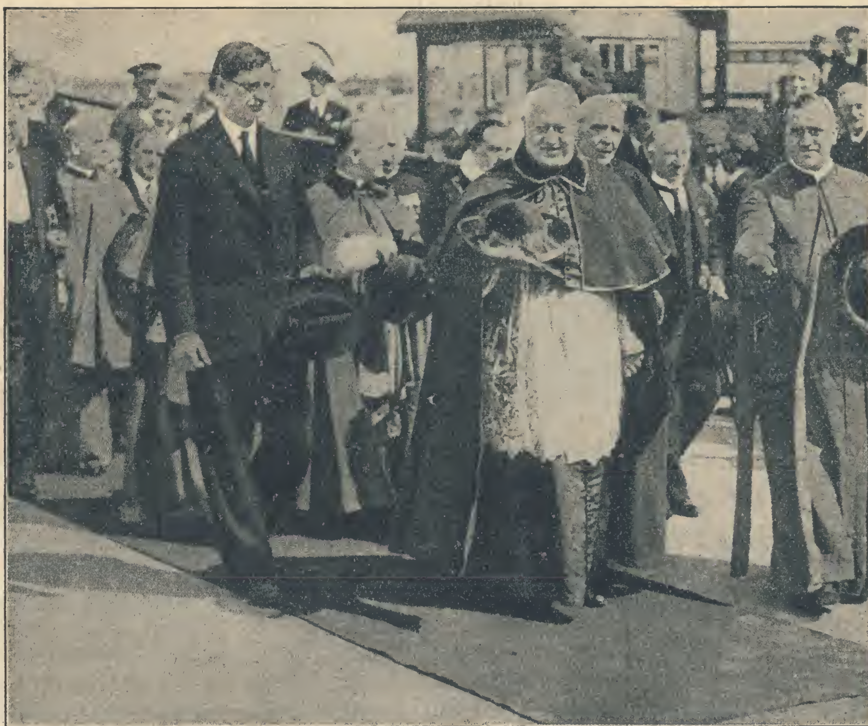
NA ZELENOM OTOKU

PUTOPIS IZ IRSKE

Piše

Dr Josip Andrić

(NASTAVAK)

DOLAZAK PAPINSKOG LEGATA KARDINALA LAURIJA U IRSKU
Iza upravo kraljevskog dočeka stupa uza nj predsjednik vlade De Valera

Ne znam, kad je glagoljivi Francuz završio svoje razlaganje i kad mi je san napokon oduzeo mogućnost, da slijedim dalje njegova opažanja o irskoj davnini. Kad sam se trgnuo i protro malo oči, vlak je stajao, a našeg francuskog suputnika ni onih Engleskinja više nije bilo u kupeju. Bio sam posljednji, koji sam izašao iz vlaka u Holyheadu žureći se, da stignem svoje suputnike na putu prema parobrodu.

Tri sata noćne vožnje preko Irskoga mora bila su nastavak onoga klonulog drjemeža, koje me je bilo svladalo na putu od Londona do Holyheada. U prostoriji ispod palube sjedili su od nespavanja slomljeni putnici oko dugačkoga stola, na koji su se spuštale umorne glave. U takvu položaju motali su mi se kroz san glavom irski plovci u liku onog francuskog svećenika, koji me je u vlaku bio uspavao pričom o njima: neprestano mi se činilo, da plovimo za njima u zemlju, koja je i nama obećana, a koja odmiče od nas sve dalje i dalje...

Jutro je otvaralo vrata krasnom ljetnom danu, kad smo 23. lipnja u luci Dun Laoghaire (čitaj: Dunlaeri), devet i po kilometara južno od Dublina, stupili na tlo Irske.

*

Tri dana prije nas plovio je za žarkog lipanjskog popodneva po Irskome moru istim putem, kojim dođosmo mi, parobrod »Cambria« pod papinskom zastavom, a iznad njega je letjelo šest irskih aeroplana poredanih u oblik križa.

I dok se »Cambria« približavala irskoj obali, luka Dun Laoghaire sjala se poput krasnog dragulja na grudima Irske, koja je u najsvečanijem raspoloženju očekivala poslanika Rimskoga Pape, vrhovnoga poglavara katoličke Crkve, u kojoj je irski narod našao najjači oslon u svojim stoljetnim teškim borbama za samoodržanje. Svaki je Irac prožet uvjerenjem: da nije bilo katolicizma, irskog naroda danas više ne bi bilo. Dvadeset i pet milijuna Iraca raspršeno je po svijetu, a samo jedna sedmina ih je ostalo u domovini, irski jezik je bio već skoro izumro potisnut od jezika sedamstogodišnjih tuđih vlastodržaca, samo vjera irskoga naroda, vjera, kojoj je reprezentant nasljednik sv. Petra, nije se dala istrgnuti iz irskih srdaca ni mačem ni gladom ni najužasnijom strahovladom onih, koji su mislili, da iz Irske mogu načiniti, što ih je volja. Ta vjera irskoga naroda slavila je u ove dane, kad smo i mi Hrvati došli u pohode Irskoj, svoje najveće triumfalno slavlje. Deset godina nakon izvojevane narodne i državne slobode Irska je dublinskim međunarodnim euharistijskim kongresom podigla najveličanstveniji živi slavoluk Kralju Kraljeva, da manifestacijom, kakve svijet još nije vidio ni doživio, dade oduška onoj tisućljetnoj vjernosti, kojom je Irska od danâ svoga apostola sv. Patrika tako čvrsto i tako odano kao malo koja druga zemlja vezana uz Namjesnika Kristova.

Zato je doček kardinala legata Laurija, kojega je Irskoj poslao Papa Pijo XI., da po njem bude zastupan na ovom euharistijskom slavlju, bio više nego kraljevski. Na obali u Dun Laoghaireu dočekali su parobrod, kojim je došao kardinal legat Lauri, predsjednik irske vlade De Valera i primas Irske dublinski nadbiskup dr Byrne s drugim irskim crkvenim i svjetovnim dostojanstvenicima i nepreglednim mnoštvom

SVE ULICE DUBLINA BILE SU OVAKO SVEČANO ISKIĆENE U DANE KONGRESA
Foto „Obitelj"

naroda. Kad se na obzorju pojavila »Cambria«, zatutnjiše topovi, zazvoniše zvona i zaoriše zvukovi sirena. Irska je radosno zadrhtala u srcima svojih sinova, kad je onaj križ, kojim su avioni simbolički pratili dolazak papinskog zamjenika, bivao sve veći, dok uz zaglušnu buku zračnih motora »Cambria« nije pristala uz obalu.

Na prvom koraku, što ga je papinski legat učinio na irsko tlo, pozdravljen je svećeničkim P a x od irskog primasa, zatim je pokleknuo preda nj i poljubio mu prsten predsjednik irske vlade, a iz nebrojenih tisuća grla razlijegalo se cijelom obalom i gradom klicanje.

Praćen počasnom stražom u zelenoj uniformi i dugim nizom automobila vozio se kardinal legat kroz špalir naroda devet i po kilometara dugom cestom prema Dublinu. Papinske bijelo-žute i irske zeleno-bijelo-narančaste zastave lepršale su sa sviju kuća, sviju stabala i diljem cijeloga puta, a narod je otkrivene glave, klečeći s jedne i druge strane ceste, mašući rukama i kličući pozdravljao i odavao počast poslaniku Kristova Namjesnika.

Pred samim su Dublinom na dvjema kulama stajala dva glasnika s bijelim vlasuljama i trubljama javljajući dolazak povorke. Tu je na povišenu mjestu načelnik Dublina okružen predstavnicima grada pozdravio papinskog zastupnika, kojemu je bio postavljen stolac velikog Daniela O' Connella, da na njem sjedi za vrijeme pozdrava. Duh najvećeg Irca iz doba irske borbe za slobodu lebdio je nad divnim tim prizorom, kojim je glavni grad slobodne Irske dočekao poslanika onoga Rima, kojemu je O' Connell ostavio u baštinu svoje srce i tim ujedno srce cijelog irskog naroda.

*

Dun Laoghaire bio je još prije nekoliko decenija selo, koje se odlikovalo lijepim položajem, a danas je to razvijen lučki grad, koji s pravom zaslužuje naziv »vrata Irske«. Već u samom pristaništu pozdravlja te zeleno drveće, koje se proteže duž obale, uokviruje grad, prelazi u zelenilo poljanâ i brežuljaka unaokolo te se širi na sve strane dozivajući ti u pamet, da si stupio na tlo, koje se diči imenom Zelenog Otoka.

Nas tu nije nitko dočekao. Prekrcavanje sa parobroda u vlak, koji je tu stajao pripravan, išlo je brzo, jer su nas irski carinici propustili bez zadržavanja. Smjestivši se u vagonu nađosmo se ispremiješani s Holandezima, koji su, zakićeni svojom crveno-bijelo-modrom trobojkom, privukli na se našu pažnju. A kako svi znadu njemački, razvio se razgovor između njih i nas brzo sam od sebe. Prvo ih je naravski zanimalo, odakle smo.

»A, znam, znam! Jugos l o v a k i j a je bogata zemlja!« upadne jedan, pa da još bolje pokaže, kako zna za našu državu, doda: »Kad sam prošle godine išao na proslavu sv. Emerika u Budimpeštu, provezao sam se i kroz vaš glavni grad Prag. Divan grad! . . .«

I bio bi sigurno upao u još veći zanos, da ga nismo razočarali dokazavši mu, da je Čehoslovakija, kako neslavenski narodi zovu Čehoslovačku, posve druga zemlja nego Jugoslavija. Izbijelio je oči i očito se više nije znao snaći, kamo da prema svom poznavanju Evrope smjesti te Hrvate, koji živu na tri put većem teritoriju, nego li što je cijela Nizozemska, i kojih ima gotovo dvostruko više, nego što ima u Nizozemskoj katolika.

»Nas će Holandeza biti preko tisuću ovih dana u Dublinu,« reče drugi jedan između naših nizozemskih suputnika, kad mu netko od nas reče, da naša skupina broji ukupno samo dvadesetčetiri člana. »Većina je naših već otputovala na posebnom velikom parobrodu ravno u Dublin, samo nas pedesetak evo putujemo posebno, jer smo usput htjeli proći i London.«

Kad bismo mi Hrvati bili narod, u kojem, kao što je to kod Nizozemaca, na dva milijuna katolika izlaze 32 katolička dnevnika, i kad bismo mi imali tako zgodnu i tako kratku pomorsku vezu s Irskom kao Nizozemci, koje je cijeli trošak za putovanje u Dublin stajao samo četvrtinu od onoga, što smo morali potrošiti mi, zacijelo ni broj naših hodočasnika ne bi bio mnogo zaostao za njihovim.

Uto sam se upustio u razgovor sa simpatičnim debeljakom, koji je sjedio meni nasuprot i zagledao se kroz prozor.

»Gledam, kako se irska obala polako spušta u more,« reče, »i razmišljam, nije li se tu negdje iskrcao sv. Patrik, kad je došao u Irsku, da u njoj provede epohalno djelo svog apostolata . . . Pripravljajući se naime za ovaj svoj put u Irsku čitao sam i nešto više o tom velikom irskom Svecu. Rodio se, čini se, negdje u Škotskoj, ali ga u šesnaestoj godini zarobiše Irci i odvedoše u svoju zemlju, gdje je kao pastir čuvao stada. Nakon šest godina samotnog pastirskog života pobježe on na jednom brodu i nakon dugog lutanja dođe i u Rim. Punih 20 do 25 godina se zatim o njem gotovo ništa ne zna, dok se nije g. 532., pripravljen za svoju misiju od sv. Martina, biskupa od Toursa, iskrcao u Irskoj kao vjerovjesnik. Najprije je stupio na irsko tlo kod Inver

Pokaži „Obitelj“ svim prijateljima!

De, tridesetak km južnije od ove luke, gdje se mi sad nalazimo. Nije se dugo tu zadržao, nego je zaplovio dalje prema sjeveru. Prošao je ovuda, obišao poluotočić Howth, koji se odavle vidi, kako zaklanja sa sjevera dublinsku luku, mimoišao otočić Irsko Oko (Ireland' s Eye) i zaustavio se opet kod Skerriesa kojih 25 km sjeverno od Dublina. To nije bilo daleko od Tare, gdje su tada stolovali irski kraljevi i gdje je bilo tadanje pogansko središte Irske. Ni tu se nije zadržao, nego je otplovio još dalje prema sjeveru i pristao u kraju, koji se danas zove Down. Tu je zapravo započeo svoje apostolsko djelovanje, a tu je g. 461. i umro te mu je grob u mjestu, koje se danas po njem zove Downpatrick. U 29 godina svog apostolskog rada obišao je skoro svu Irsku i obratio na kršćanstvo skoro polovicu tadašnjih njenih stanovnika.«

»A je li sv. Patrik kada bio i u Dublinu?« upitam ja.

»Jest,« potvrdi debeljko. »Tada je na tom mjestu bilo selo. Tu je on kod jednog vrela, koje se i danas zove bunar sv. Patrika (St. Patrick' s Well), pokrstio poglavicu toga kraja i mnogo naroda. Kod tog je mjesta u kasnijim stoljećima podignuta njemu u čast i katedrala sv. Patrika, kojom se Dublin i danas ponosi kao jednom od najstarijih svojih crkvenih građevina. No biskupsko sjedište sv. Patrika bilo je u Armaghu, gradu, koji se nalazi izvan današnje Slobodne Irske Države...«

Uto je vlak nakon dugoga stajanja krenuo, pa je debeljkasti Nizozemac zašutio, digao se i pošao na protivnu stranu vagona k prozoru, da promatra kraj, kojim se vozimo. Pođoh i ja za njim.

Ostavljajući za sobom Dun Laoghaire zaustavili smo pogled još na lijepoj gotskoj crkvi sv. Mihaela i zatim zaokružili okom po lijepo iskićenim ulicama i kućama, dok nam se ne izgubiše iz vidika. U pozadini su se u sjaju jutarnjeg sunca kupali brežuljci, koji se lagano spuštaju u nizinu, te cijeli kraj ima izgled valovite površine, načičkane naseljima i isprekrižane putevima.

Prođosmo u četvrt sata vožnje pored sela Blackrock i Merion te se kroz istočni dio Dublina nađosmo na kolodvoru Westland Row, gdje nas je, kao i u Londonu, opet obradovala svojim dočekom Miss Annie Christitch, da nas prva pozdravi na tlu domovine svoga naroda.

*

Dublin je bio sav u najsvečanijem ruhu. Sve su ulice izgledale kao presvođene nizom lanaca spletenih od zelenila i cvijeća, sve su kuće i svi prozori na njima bili iskićeni papinskim, irskim i kongresnim (modrim) zastavama i urešeni zelenilom i cvijećem, svuda su se isticali natpisi, slike i najrazličitiji ukrasi, kojima su se Dublinci upravo natjecali, tko će dati ljepše vanjsko obilježje svečanim danima, što ih je Dublin proživljavao. Ulice su vrvjele silnim mnoštvom prolaznika, te se promet u glavnim ulicama često nije mnogo razlikovao od prometa u najživljim londonskim ulicama.

Grad, dvostruko veći od Zagreba, nabujao je u te dane naglom bujicom ljudstva, koja se razlijevala na sve strane poplavljujući sve trgove, sve ulice i sve prolaze i zapinjući na pojedinim čvorovima, da onda još jačom snagom jurne naprijed.

Rijeka Liffey, što teče kroz sredinu grada, razdijelila je Dublin na dva dijela, koje spaja desetak mostova. U ušće te rijeke, koje danas prelazi u veliku luku sa širokim pristaništima, dovezli su se g. 438., dakle u doba sv. Patrika, prvi Danci i osnovali tu prvu svoju koloniju. Ravno četiri stoljeća nakon toga došlo je dansko brodovlje u istu ovu luku i položilo temelj svojoj vlasti pod svojim dublinskim kraljem. Tako je rijeka, na kojoj se razvio Dublin, postala od velikog povjesnog značenja za davnu prošlost Irske. A čini se, da je ona dala i ime Dublinu, jer Dubh-lin znači crno jezero, a tim je zacijelo mišljeno ušće ove rijeke, koje je u davno doba bilo razliveno u močvare, te su na tom močvarnom tlu udarani i prvi stupovi za gradnju ljudskih naselja.

Čim je irski vladar Brian Born g. 1014. očistio Irsku od gotovo dvjestagodišnjeg gospodstva danskoga, ulazi irska povijest u jedno novo razdoblje kulturnoga stvaranja, koje je ostavilo tragove u najstarijim građevinama Dublina: dvjema crkvama — Christ-church i katedrala sv. Patrika — te u starom dublinskom dvorcu, koji je isprva bio gradska utvrda opkoljena opkopom za obranu od neprijateljske navale.

Dok je oko nas vrvio gradski metež u najvećoj svojoj bujnosti navalom stranaca sa sviju strana svijeta, moja je želja bila, da se povučem u taj najstariji dio Dublina i da promatrajući najstarije njegove reprezentativne građevine u duhu prođem ono doba, koje ih je stvorilo i koje baca svoje svijetlo i na kasniju povijest Irske, nama tako malo poznatu i tako malo razumljivu.

Tome sam posvetio prvo svoje dublinsko predvečerje.

(Nastavit će se.)

Zastori su najljepši ures svakog doma!
Čipke će kao ukras uvijek postojati!
Platno je najpotrebnija stvar u kućanstvu
U nas sve to na izbor!

Cipak

Radićeva ul. 10 ZAGREB Ilica 73

K U Ć A N S T V O

O KUHINJI

Kuhinja je nešto posebnoga u stanu. Ona je prostor, u koji ne zalaze gosti i koji domaćica nekako sramežljivo skriva te joj nije pravo, ako u njezinu kuhinju stupi tuđe čeljade. Kuhinja je ured za želučana pitanja, stoga je i središte najvećih briga. Svakome je poznato da domaćica nigdje toliko ne misli, koliko u kuhinji, i da je nigdje ne napadaju tolike brige kao u njoj. Ako slučajno dođeš iz družinske sobe u kuhinju, izgine ti nekako posmjeh s usana, a čelo ti se prekrije mračnim borama. Ima ljubavi, ima radosti s djecom, ima stotinu drugih veselih stvari, no kad dođeš u kuhinju, sjetiš se, da je ipak želudac neki okrutni gospodar, tiranin, koji se u svašta miješa. Ako njega ne slušaš, rasplinu se sve druge ljepote i radosti. Ako nemaš samo svoj želudac, nego još tri, četiri, šest, osam drugih želudaca, kojima moraš ugoditi, tad te poklope brige teške: netom uđeš u kuhinju, one te u njoj čekaju i skaču k tebi iz štednjaka i ormara. Promišljaš, prevrćeš sad ovu sad onu misao, računaš, tražiš. Nije to, da ne znaš, šta bi uradila, nego te muči misao radi nedovoljnih sredstava pa ne znaš, kako bi i čime bi udovoljila zahtjevima tolikih želudaca. To je muka, koju muškarci ne bi tako rado preuzeli na sebe i bavili se njome od dana u dan. Već samo radi tih kuhinjskih nevolja ženi je teže na svijetu nego mužu. Muž donese plaću — i gotovo. On kuhinju ne pozna, ne pozna onu »duševnu« kuhinju. Ona je svijet za se: svijet trpljenja, ali i radosti, svijet žene. U tom kraju je samovlasni vladalac — želudac, koji je tako krut i nesmiljen, da ne će niti za dlaku da popusti. Domaćica mu se mora neprestano klanjati i to tako duboko, da katkad niti ne zna, da li vani sunce sije ili pada kiša.

M a r i j a K u t i ć

KUHINJSKI RECEPTI.

Juha od graha. Za 10 osoba uzmi 16 dkg bijeloga graha i pristavi u 1 litru vode. Uzmi malo masti i na njoj poprži nešto sitno isjeckanoga luka i zelenoga peršina i to izlij u grah, koji vrije, a kada se skuha, prepasiraj grah u načinjen zapržak (zafrig) i dolij vode, koliko treba juhe, osoli, pobiberi i nalij malo octa pa neka vrije 1 do 1½ sata. Na juhu možeš metnuti kruh izrezan na sitne kocke.

Pečena teletina na umak. Uzmi 1 kg teletine, osoli, metni na nešto masti (6 dkg), na kojoj popprži izrezanu mrkvu, peršin i celer. To peci 1 sat, a onda sok procijedi, dodaj mlijeka, u koje si razmutila jaja, pa kad provre, metni nešto limunova soka i soli. Meso se lijepo izreže, polije malo s umakom, a ostatak posebno nudi. Uz ovo je zgodno dati rezance, okruglice i žličnjake (Nockerl).

Roščići od krumpira. Uzmi 20 dkg masti, miješaj, a onda metni 20 dkg kuhanoga i propasiranoga krumpira i 20 dkg brašna. Osoli i načini tijesto, koje možeš razvaljati i praviti oblike po volji, a odozgo namaži žumanjkom pa peci pri lakoj vatri.

Čuvajte prehlađenu djecu od zaraze

Dajte djeci

Panflavin- PASTILE

Odobreno od Ministarstva soc. politike i nar. zdravlja S. Br. 15051 od 26. 8. 1932.

... Svi Diletanti ...

Umjetničko-fotografski atelier

TONKA · nalazi se sada

ZAGREB, **Ilica 8.** Tel.: 48-68

ILICA 128 ILICA 128

Nabavljajte Pokućtvo

kod S. D. Opačić i Sinovi

u vlastitoj kući telefon 62·39

ILICA 128 ILICA 128

Z D R A V L J E

Mast za liječenje lišajeva. Uzmi 70 g Canolina, 35 g žutog voska, 15 g bijelog vaselina, 15 g perubalsama i 8 g posve sitne mirhe. Sve to metni u porcelansku posudu, nalij nešto malo vode, rastopi i marljivo miješaj. Kad se ohladi, opazit ćeš, da se samo neki dio mirhe rastopio, dok je preostatak pao dolje nerastopljen. Sad čistu mast skini žlicom ili tupim nožem do onog neotopljenog dijela mirhe, nanovo pretopi i spremi u male, ali čiste limene posudice. Ta je mast izvrsno sredstvo za liječenje lišajeva. Njom treba namazati dotična mjesta u jutro i na večer, ali prije mazanja treba ih oprati čistom vodom. Peru se bijelom čistom lanenom krpicom od mekog platna.

Š I R I T E » O B I T E L J «

Zajamčeno dobre

TAMBURE

svih vrsti

Farkaševih i Srijemskih

preporučuje stara rukotvornica tambura

Stjepan M. Gilg

Sisak, III. Savska ban.

Cjenike tambura š a l j e m svakom na zahtjev badava. Odlikovan sa 3 z l a t n e kolajne i diplome.

Svaki razuman i naobražen stvor, bila to gospođa ili gospodin, ne može da bude otmen član današnjeg društva, ako je ćelav i bez njege kose. Zato neka svatko po jedan puta na mjesec pere svoju kosu sa kosoperom Shampo od koprive. Omot stoji samo

Din 3·—. Osim toga valja u tjednu 2—3 puta kosu kvasiti i tjeme sa poznatom starom Biljevnom iscrpinom od kopriva, koja čini kosu punom, zdravom i uglađenom. Boca stoji samo Din 20·—. Proizvodi i u promet stavlja stara god. 1599. osnovana

KAPTOLSKA LJEKARNA SV. MARIJE, vlasnik VLATKO BARTULIĆ, ZAGREB

DOMAĆICE

kupujte potrebitu staklarsku i porculansku robu u staklani

R. PASARIĆ, ZAGREB,

Ilica 5 **Ilica 5**

PUČKA POZORNICA

Okrugićeva »Šokica«.

Pleternica kod Slavonske Požege ima već 25 godina svoju Hrvatsku Čitaonicu. Dvadesetpeta godišnjica te pleterničke prosvjetne ustanove proslavljena je posebnim svečanostima i izvedbom krasne seljačke glume »Šokica«, koju je napisao srijemski hrvatski pisac svećenik Ilija Okrugić. Tu veliku dramu u pet činova izveli su pleternički diletanti zaista vrlo lijepo, a posebno su se u svojim ulogama istakli: Slavko Abramović kao ludi Božo, Emica Plivelić kao Janja, Šima Jovanovac kao otac, Mato Tomić kao stražmestar, Stevo Plivelić kao stari Matan, Katica Tomić kao majka, Josip Lohner kao župnik, gospođice V. Mlinac, I. Čop, M. Nemet i J. Šeper kao seoske djevojke i žene te S. Šulc, J. Cviker, S. Katušić, D. Babić, S. Jelić i I. Mikanac kao seoski momci i vojnici. U kolu je lijepu podskočnicu otpjevao I. Mikinac.

PREDSTAVLJAČI „ŠOKICE", SELJAČKE GLUME OD ILIJE OKRUGIĆA, prikazane prigodom 25. godišnjice Hrvatske čitaonice u Pleternici

KAZALIŠTE

NOVA IZVEDBA OPERE »U DOLINI« OD E. d' ALBERTA U ZAGREBU.

Naše Narodno Kazalište u Zagrebu uza sve teške prilike, koje su ga pritisle kao i sva kazališta svijeta, provodi i ove sezone opsežan umjetnički program. Tako nam i opera zagrebačkoga Kazališta mnogo obećaje. Šteta samo, da u tom ima premalo sistema, što se tiče propagiranja naših hrvatskih izvornih opernih djela. Trebalo bi na pr. jedamput uvesti poseban ciklus hrvatskih opera, pa da u tom ciklusu zaredom bude izvedeno po jedno djelo od glavnih dosadašnjih hrvatskih opernih skladatelja (Lisinski, Zajc, Bersa, Širola, Šafanek-Kavić, Baranović, Gotovac). Sasvim drukčije bi to djelovalo na publiku nego li kad se djela tih naših skladatelja izvode pojedinačno. Odjeknuo bi takav ciklus u svoj javnosti radi svog svečanoga karaktera, kao što svaka svečanost i proslava uvijek ima jači odjek. To bi imalo i manifestativno značenje za domaću umjetnost, za koju smo dužni više pridonositi, nego što se dosad činilo. Uspjeh takvog jednog ciklusa hrvatskih opera doveo bi sigurno do toga, da bi se zatim ostvario i daljnji ciklus slavenskih opera.

*

Kao prvo operno djelo iz programa ovogodišnje sezone Narodnoga Kazališta u Zagrebu izvedena je koncem rujna opera »U dolini« od Eugena d' Alberta. Ta je opera izvođena kod nas još prije svjetskoga rata te i u našoj publici kao i po mnogim drugim gradovima Evrope uživala velike simpatije radi svoje tople i melodiozne glazbe i radi sentimentalnog sadržaja, koji provejava južnjački temperamenat.

Glavni junak opere je pastir Pedro, koji živi visoko u pirenejskoj planini u Španjolskoj te pasući svoja stada nikad nije bio u dolini i ne pozna život onih ljudi u nizini. Moli se Bogu i vjeruje u svoju sreću, koju će mu donijeti ljubav prema ženi. A tamo u dolini živi bogati posjednik Sebastiano, koji je uzeo k sebi jedno lijepo siroče djevojče, a kad se iz tog djevojčeta razvila lijepota djevojka Marta, zavolio je on nju, a ona njega. Ali njegov je imetak na rubu propasti, od koje ga može spasiti samo bogata ženidba. Zato on odluči oženiti se djevojkom bogata roda, ali u isto vrijeme kani zadržati grešni odnos s Martom. Da to prikrije, sili Martu, da pođe za pastira Pedra, koji se, čim mu je Sebastiano u goru doveo Martu, zaljubio u nju. Pedro siđe u dolinu, a Sebastiano prisili Martu, da se vjenčala s neljubljenim pastirom. Ni iza vjenčanja ona ne će za nj da zna i tjera ga od sebe.. No njegova prostodušna ljubav ipak izaziva u nje promjenu. Kad Pedro sav žalostan, što ga Marta ne će, hoće da se vrati u goru, ona vidi, da ga ljubi. Ona priznaje Pedru zle namjere Sebastianove, pa između te dvojice dolazi do borbe na šake. Sebastian ostaje mrtav, kažnjen tako za svoju grešnu opakost, a Pedro vodi Martu sa sobom u goru, jer je tamo život ljepši nego u dolini, gdje su ljudi zli.

Taj sadržaj zaodjenuo je skladatelj d' Albert glazbom, punom dopadljive melodioznosti, iako nije bio kadar razviti onako snažnih zaokruženih melodija, kakve su stvorili veći majstori operâ, kojima je melodija bio najsnažniji izražaj. I harmonijska i ritmička i instrumentacijska strana d' Albertove glazbe držana je u onoj mjeri i karakteru, kakav joj je utisnut njenim melodijskim elementom. U cijelosti je to djelo, koje se može još uvijek svidjeti, ali ne može više osvajati kao nekad.

Izvedba je pod dirigentom Baranovićem i redateljem Križajem bila vrlo dobra. Odlikovali su se u svojim ulogama Ančica Mitrović kao Marta i Šimenc kao pastir Pedro, zatim Erika Druzović kao mala bezazlena Nuri. Na trećoj reprizi pjevao je ulogu Sebastiana gost Josef Schwartz (njemački). Publika je pokazala dosta zanimanja za ovu operu, koja je kod nas nanovo iznesena u isto vrijeme, kad je u Njemačkoj prvi put izvedena opera »Mr. Wu«, posljednje djelo istoga autora, koga je ove godine zadesila smrt.

Dr J. A.

Umjetničke razglednice sv. Jeronima
Originalni radirungi 6 komada 10 Dinara
KUĆA DOBRE ŠTAMPE,
Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

PRIZOR IZ OPERE „MR. WU", posmrtnog djela Eugena d' Alberta, koje je 29. rujna prvi put izvedeno u Dresdenu

SVEGA POMALO

Četvrtina sviju novina i listova u Jugoslaviji izlazi u Zagrebu. U cijeloj Jugoslaviji izlazi 976 novina i listova. Od toga izlazi u Hrvatskoj i Slavoniji 298, a u samom Zagrebu 251. Dakle sam Zagreb izdaje više nego četvrtinu sviju listova i novina, što ih ima u cijeloj državi. To prvenstvo Zagreba na polju štampe dokazuje, da je hrvatski glavni grad najjače kulturno središte cijele Jugoslavije. U Beogradu izlazi 198 novina i listova, a u Ljubljani 165.

Svagdanje novine čita danas po gradovima svaki čovjek, a i po selima imadu sve više čitatelja. U cijeloj Jugoslaviji izlazi svega 39 svagdanjih novina, a od tih sama 2 katolička. U Nizozemskoj ima tri puta manje katolika nego u Jugoslaviji, pa imadu 32 katoličke svagdanje novine!

Deseta godišnjica radija. U lipnju god. 1932. navršilo se 10 godina, kako je osnovana londonska radio-stanica. To je bila prva radio-stanica u Evropi, koja je stala redovito svaki dan priređivati glazbene i predavačke večeri. Otada je u Evropi osnovano na stotinu radio-stanica. Zagrebačka radio-stanica je osnovana 15. svibnja 1926. godine.

Katolici u Jugoslaviji. Od 14 milijuna stanovnika ima u Jugoslaviji 5,607.000 rimokatolika i 41.000 grkokatolika. Katolici potpadaju pod 18 biskupija, u kojima ima ukupno 3.810 svećenika i 454 bogoslova, koji se spremaju za svećeničko zvanje.

Koliko ima katolika istočnog obreda? Sviju katolika istočnog obreda (kao što su kod nas grkokatolici) ima na svijetu 8,177.522. Od toga su 5,162.385 Ukrajinci (Rusini), a ostali su pripadnici drugih narodnosti.

Koliko ima sveučilištâ na svijetu? Ima ih svega 220. Mi Hrvati imamo samo jedno sveučilište u Zagrebu. U cijeloj Evropi ima 130 sveučilišta: od tih 23 u Njemačkoj, 20 u Francuskoj, 22 u Italiji, 12 u Engleskoj, 3 u Irskoj, 10 u Španjolskoj, 7 u Švicarskoj, 4 u Austriji, 3 u Čehoslovačkoj, 5 u Poljskoj, 3 u Jugoslaviji itd. Amerika ima preko 60 sveučilišta.

Kako govore diplomati u Ženevi. Diplomati, kad se nalaze na međunarodnim konferencijama nastoje, da izbjegnu tumače. To ide dosta teško, ali se ipak sporazumijevaju. MacDonald se teško izražava francuski, ali francuski razumije dosta dobro. Herriot govori dosta slabo engleski, ali zato dobro govori njemački. Von Papen dobro govori i francuski i engleski. Francuski dobro govore Simon, Chamberlain i Grandi. Kako se vidi u diplomaciji je potrebno poznavanje jezika, pa nije čudo, da Mussolini već duže vremena marljivo uči engleski.

Smrtna kazna za kradu pšenice. Radi velike gladi učestale su u Sovjetskoj Rusiji krađe pšenice na polju, koju odnose seljaci s kolektivnih imanja i prave brašno za kućnu potrebu. Kako takvih slučajeva ima vrlo mnogo, izdane su stroge kazne za te »krađe kruha«. To se odnosi i na krađu pšenice, koja se prevozi željeznicom ili vodom. Organi sovjetske vlade su se upravo bez obzira borili protiv kradljivaca javne imovine, a da uspjeh bude što veći, u posljednje vrijeme su Centralni izvršni komitet i Savjet narodnih komesara odredili, da se za krađu pošiljaka žita prigodom prevoza željeznicom upotrebi najviša mjera socijalne zaštite — smrtna kazna s konfiskacijom imanja. Tom je odredbom broj kandidata za smrtnu kaznu u SSSR proširen najednom na nekoliko hiljada.

To, što seljaci kradu žito, nimalo ne začuđuje, jer državni privredni plan pod prijetnjom teške kazne nalaže doznaku čitave žetve te tako seljaci ostaju bez najnužnije hrane. Pri tome se javlja glad i čitava su sela u Ukrajini ostala prazna, jer seljaci bježe od gladi u grad za kruhom. Radi tih žalosnih prilika uputilo je Udruženje ukrajinskih nacionalista apel Društvu Naroda o teškom stanju u Ukrajini ističući, kako su velike količine žita seljaci dali vladi, a od nje ne primaju ništa, nego moraju gladovati. I to je eto jedna »blagodat«, koju je donio boljševizam!

Domaći proizvod

KOVČEZI

u svim veličinama

TORBE ZA SPISE (AKTENTAŠE), NOVČARKE, TORBICE

za dame i sve vrsti kožnate robe

JOSIP FÜZY, ZAGREB,

Masarykova ulica broj 10

FILM

Ovogodišnji češki zvučni filmovi. U Čehoslovačkoj je od početka ove godine do rujna proizvedeno 15 zvučnih filmova: »Ženidbeni ured« (režiser Innemann), »Leliček u službi Sherloka Holmesa (režiser Karlo Lamač), »Grobar« (Lamač), »Pjesma o velikoj ljubavi« (Kubásek), »Zlatna ptičica« (Kmínek), »Malostranski mušketiri« (Innemann), »Gostioničarka kod divlje ljepote« (Innemann), »Kantor Ideal« (Frič), »Pravo na grijeh« (Slavinský), »Pred maturom« (Innemann), »Sestra Angelika« (Frič), »Pepina Rejholeova« (Binovec), »Pjevač poskočnicâ« (»Písničkář« u režiji Innemanna) i još dva druga.

Koliko kinâ ima u Njemačkoj. Ima ih 5057 sa 1,987.000 sjedala. Od tih je 2500 tonkina, a 2557 za nijeme filmove. Kina za nijeme filmove su većinom po selima, pa po tom vidimo, da u Njemačkoj ima po prilici jednako toliko kinâ po selima kao i po gradovima.

Njemački filmovi mjesto američkih. K nama dolaze ove sezone gotovo sami njemački filmovi, kao što su prije dolazili gotovo samo američki. Tako sad vlada njemački jezik, njemačka glazba i njemački duh u naših preko 200 kina, što ih ima kod nas. A ipak ne bi bilo zgorega, da vidimo i čujemo filmove i od drugih naroda (na pr. češke, francuske itd.).

Treba da pretplatite svoju djecu na
»MALU MLADOST«

ZADRUŽNA PUČKA ŠTEDIONICA

k. z. u ZAGREBU

21. TOMISLAVA KRALJA TRG

prima uloške i daje zajmove uz najpovoljnije uvjete

LIJEPU KOSU I LIJEPU GLAVU

sa jošte ljepšim uvojcima lijepo njegovanu, otmjene pojave, trajno izgladjenu i očešljanu, bez prhuta i ispadanja kose po odijelu, imade samo onaj, tko svoju kosu njeguje redovito sa

Biljevnom iscrpinom od kopriva

Bujan rast kose po naravi, a bez njege čini kosu nesredjenom, a time dobiva čovjek slab i neotmjen izgled. Toga radi preporuča se svakome iskušano sredstvo, a to jest

Biljevna iscrpina od kopriva

Kroz tjedan dana postaje kosa uredjena – otmjenog izgleda Cijena boci Din 20·—. Proizvodi i u promet stavlja stara god. 1599. osnovana **KAPTOLSKA LJEKARNA, Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20**

DOBIVA SE U SVAKOJ LJEKARNI

Društvene znakove u svakoj izvedbi
Emajlnih i drugih napisnih ploča
Štampilje iz gume i kovine

dobavlja najjeftinije

ŠTAMPILJA

Zagreb, Petrinjska ul. 38-a

Nazovite telefon br. 75-21

ZA DOBRU DJECU

OVČICA

NAPISALA LELA LIN

Već su i kiše jesenje lijevale! Sunce se sakrilo za oblake, a oblaci se spustili sve to niže i maglušastim krilima dodirnuli tjemena visokih planina. S tih planina visokih spuštao se praotac Adam sa svojim ovcama u doline. Ostavio je svoje torove i pašnjake i čitavo stado crnih ovaca tjerao prema dolinama. Praotac Adam nije brojio svoje ovce, pa nije ni znao, da jedna od njegovih ovčica — ona najmanja — ne ide s njegovim stadom prema dolinama. Ona se proljetos rodila na zelenom pašnjaku visoke planine; sunce ju je žarko ogrijalo, svježa jutarnja rosa okupala, hladni izvor napojio, a zelena travica nasitila. Odrasla je mala ovčica i zavoljela vrhunce, na kojima je ugledala svijet. Stariji su joj pričali o dubokim dolinama sa cestama, stajama, selima i gradovima, no namjesto ljubavi ulije joj odvratnost prema svemu onom, što se u dolinama nalazilo. Pa nije ni čudo, da mala ovčica, čeda visokih vrhunaca, nije marila za doline i nije s ostalim stadom praoca Adama pošla u doline.

BRATAC I SEKA SA SVOJOM OVČICOM

Ostala je sama na visokom vrhuncu. Grijala se na suncu i skakala po slobodnim pašnjacima. No navališe mrke oblačine i maglušastim krilima dodirnuše tjemena visokih planina i istresoše na njih čitave potoke jesenskih kiša. Plakala je mala ovčica u samoći brdovitih visina i često gladovala; no kada bi se ma i tračak sunčani pojavio, nasmiješila bi se radosno i uskliknula: »Ah, ipak je najljepše tu na vrhuncima rođenim!«

Starije joj ovce rekoše, da će se i one opet povratiti na vrhunce s praocem Adamom. Ona ih je očekivala i bacala čeznutljive poglede niz strme obronke, ali joj se pogled gubio u pustim i sivim daljinama bez živog stvorenja.

Zastrujaše hladni vjetrovi i urlikom muklim zakliktaše okolo torova na vrhuncima i malena ovčica opazi jednoga dana na svom crnom runu bijele sitne pjege, koje su se neprestano množile. To su snježne pahuljice s nebesa padale na zemlju.

Snijeg je bjelinom svojom pokrio sve zelene pašnjake na vrhuncima. Mala je ovčica po njemu otiskivala sitne stope i popela se na najviši vršak one velike gore. Naokolo se svuda sterala bjelina i sve se daljine u bjelini gubile. S nebesa su padale još uvijek bijele pahuljice... Ovčica je klicala:

»Lijepe ste, sitne i bijele nebeske zvjezdice, što na zemlju padate, no dajte, donesite mi zraku toploga sunca, na kojem sam se rodila i odrasla, ... jer pogibam. Lede se moja uda..., a nikoga nema da mi pomogne sred ovog dalekog vrhunca. Oh, sunca, sunca, sunca!«

Klicala je ovčica, ali je pahuljice nisu čule. One su neprestano sipile s nebesa i pokrivale njezino crno runo. Za čas je njezino runo postalo posve bijelo.

Sipio je snijeg, sipio i sipio. Napao je puna tri metra. Na najvišem vrhuncu nisi mogao vidjeti male ovčice. Nestala je negdje pod bijelim snježnim pokrovom...

Kada je granulo proljetno sunce, rastopio se led i snijeg. Voda je curila nabujalim potocima prema dolini. Raspršile se oblačine, a vrhunci pozelenjeli... Tada se jednog jutra vratio praotac Adam sa svojim stadom u torove na vrhunce. I na svoje veliko čudo našao je na najvišem vršku brda lijepu malu ovčicu, koja kanda se iz nekog dubokog sna budila. A njezino runo nije bilo crno kao u drugih njegovih ovaca, nego bijelo, bijelo kao svježi zimski snijeg.

VJEŠTINA

HOKUS-POKUS.

Kako ćete učiniti da iščeznu kuglice od voska ili od pluta ispod čarobnjačke čaše, a da ih ne dirnete? Evo ovako: 1. Uzmete najprije drveni valjak. Na jednu plohu toga valjka pričvrstite mnogo šivaćih igala tako, da im šiljci stoje u zrak. 2. Drugu (protivnu) plohu toga valjka s iglicama pričvrstite na dno čarobnjačke čaše, ali tako, da šiljci iglica kad je čaša preokrenuta, dodiruju stol. Čarobnjačka čaša ne smije biti prozirna, da se ne vidi, šta je u njoj. 3. Kuglice od voska ili pluta najprije stavite na stol pod jednu drugu čašu, koja je potpuno jednaka onoj sa iglicama. (Čašu sa iglicama držite na koljenima). Kad ste onu čašu na stolu podigli, da pokažete gledaocima kuglice, bacite je — kao slučajno — na koljena. Mjesto nje uzmite sada onu drugu čašu s iglicama i njom pokrijte kuglice. Jačim udarcem čaše nabost će se kuglice na šiljke iglica i kad čašu podignete, ne će više biti kuglica na stolu.

Ovo je prva vještina, u koju upućujemo naše mlade čitatelje, da se za zimskih večeri vježbaju i zabavljaju, a u narednim brojevima »Obitelji« iznijet ćemo i drugih vještina, koje će sigurno biti velika radost našim mladim čitateljima.

Š A L E

Dan cvijeća. Dva druga se nađu na putu. Jedan je otečen i sav ovijen u ovoje. Njegov ga drug pita:

»Joško, pa kakav si ti to?«

»Da eto, jučer je bio cvjetni dan dobrih žena...«

»A šta ima cvijeće i dobre žene s tvojim ranama?«

»Moja žena, kaonoti »dobra« žena, kad se vratila kući, posula me cvijećem, ali je u žurbi i ushićenju zaboravila izguliti ruže iz lonaca...«

Prijazan susjed. »Gospođo, došao sam da vam popravim klavir.«

»Ali ja vas nisam naručila.«

»Znam, gospođo, no poslao me je vaš susjed.«

Uvijeno. »On nije tako glup, kao što mu lice kaže.«

»Razumije se! Jer mu lice ne kaže, da je onoliko glup, koliko doista jest.«

Kuharica. K umirovljenom dvorskom savjetniku dolazi nova kuharica i pita ga:

»Da li gospođa ide sama u kupnju?«

»Nikad.«

»Koliko ću imati slobodnih dana na mjesec?«

»Četiri.«

»Da li je gospođa srdita?«

»Nije.«

»Da li vi s gospođom idete kada van na ručak?«

»Rijetko.«

»Da li primate mnogo posjeta?«

»Razmjerno malo.«

»Da li imate masti za parkete?«

»Da.«

»Imate li pse ili mačke?«

»Ne.«

»A djece?«

»Ne.«

»Oprostite, gospodine, da imam toliko zahtjeva. Takva sam vam ja!«

»Imate pravo. No dozvolite, da ja vas sada upitam.«

»Molim.«

»Znadete li vi svirati na harmonici?«

»Ne, gospodine!«

»E, onda vas ne možemo uzeti, jer mi hoćemo da imamo kuharicu, koja zna svirati harmoniku. Što ćete. Takvi smo vam mi!«

Ne da se prevariti. Pero: »Ko je sin kćeri moje bake?«

Nikica: »Ne znam.«

Pero: »To sam ja... A ko je sin sina moga djeda?«

Nikica: »Ne znam.«

Pero: »I to sam ja... A ko je majmun sin majmunova djeda sina?«

Nikica: »Ne ćeš me prevariti! I to si ti...«

Šteta. »Gledaj, gledaj nova novčanica!«

»A gdje meću stare?«

»Banka ih uništi.«

»Šteta! Koliko bi ljudi s njima mogli napraviti sretnih!«

Najbolji dokaz. Šef: »Gospodine knjigovođo, imam važnog posla, pa recite svakome, tko me bude tražio, da me nema u uredu.«

Knjigovođa: »Gospodine šefe, pa ne će mi vjerovati.«

Šef: »Hoće. Samo mi radite kao onda, kad me doista nema u uredu.«

Knjigovođa: »Što?«

Šef: »Spavajte.«

Krivo tumačenje. Gospođa: »Što, Ančice, vi pušite moje cigarete?«

Služavka: »Mislila sam, da vam se ne sviđaju, jer ste ih nudili svojim drugaricama.«

Potvrda. Liječnik predaje svoj račun bratu pokojnika, kojega je liječio:

»Da li želite potvrdu?«

»Ne, ne treba, imam mrtvački list.«

Velikodušnost. »Da, istina je! S godinama čovjek postane pametan. Ali, vjerujte mi, dao bih rado deset godina svoga života, da bih postao dvadeset godina mlađi!«

ČISTOĆA LICA

Lice, koje je puno bobuljica, prištića, lišaja i sunčanih pjega, Dokazuje premalo njege i pažnje za njega

Čisto lice — Nečisto lice

Slike pokazuju, kako se dade nečisto i zanemareno lice gospodja ili gospode sa njegom opet očistiti, poljepšati i da se samo malo dnevno uzme vremena za njegu lica. Ako je lice suho, tad valja da se upotrebi masna

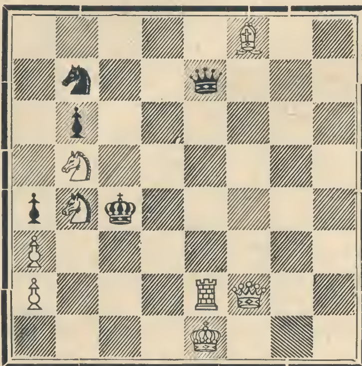
MANDULA pomada za lice — Cijena lončiću Din 15·— Liljan sapun Din 10·—

Proizvodi i u promet stavlja stara
KAPTOLSKA LJEKARNA SV. MARIJE osnovana god. 1599. Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20. Dobiva se u svakoj ljekarni

Š A H

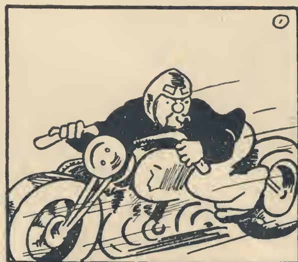
Problem broj 3.

A. Ellerman, Die Schwalbe

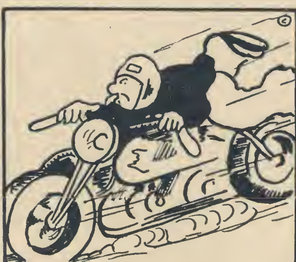

Bijeli matira u 2 poteza.

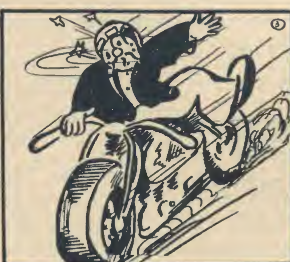
DOBRIJAN SE UTRKUJE

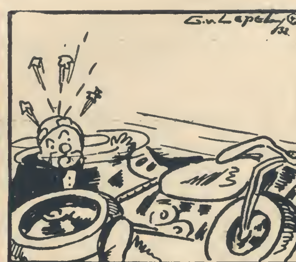
Svi športaši danas jure
svojim motorima,
zašto ne bi i naš čika
takmio se s njima!?

Gledajte ga, kako juri!
Pa to je divota!
Ne boji se dični čika
smrti ni života!

Juri, juri sa brzinom
od stotine milja,
on će valjda danas prvi
stignuti do cilja

Ali eto opet nekog
jada iznenada,
i naš će nam dobri čika
i opet da strada!

Natječaj „Dijete u narodnoj nošnji“

Uredništvo „OBITELJI“ raspisuje kao i predašnjih godina i za ovu jesen natječaj dječjih slika, ovaj puta za slike djece u narodnoj nošnji. Pozivamo sve roditelje, kojima je to moguće, da dadu svoje dijete fotografirati u narodnoj nošnji te da nam pošalju takvu fotografiju za ovaj natječaj. Prispjele fotografije uvrštavat ćemo u „OBITELJ“ tijekom ove jeseni. Fotografije moraju biti dobre, da se uzmognu dobro reproducirati, a treba ih poslati **najkasnije do 15. studenoga.**

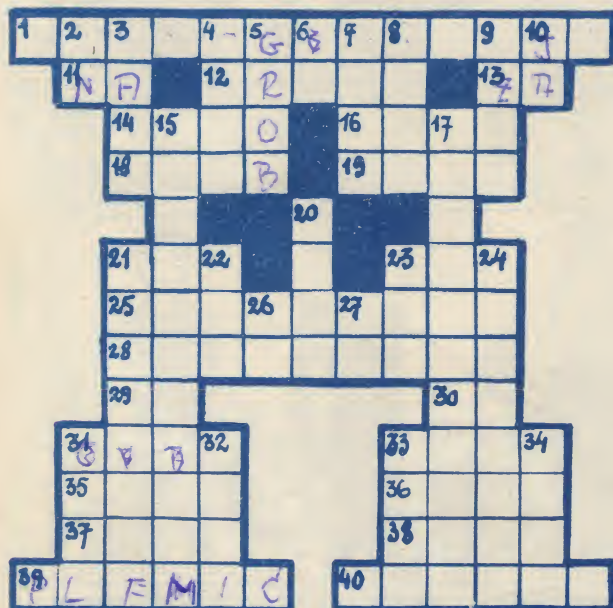
GLAVNE NAGRADE ovog natječaja jesu: 1. jedan umjetnički uljeni portret onog djeteta, čiju sliku dopadne prva nagrada, izradit će ga umjetnik Anatol Sergejev, 2. jedan portret izrađen u pastelu od istog umjetnika, 3. više nagrada u raznim predmetima i knjigama.

Fotografije se šalju na UREDNIŠTVO „OBITELJI“, ZAGREB, Trg Kralja Tomislava 21.

Z A G O N E T K A

Križaljka

Sastavio *Veljko Novak*, Zagreb

Vodoravno: 1. Životopis mučenika i svetaca. 11. Prijedlog. 12. Poklopac. 13. Prijedlog. 14. Prostak. 16. Grad u Siriji. 18. Arapsko pleme. 19. Mjesto u Francuskoj. 21. Kantar. 23. Japanski diplomata. 25. Glavno mjesto na estonskom otoku Ösel. 28. Grad u Indiji na Gangesu. 29. Rijeka u Holandiji. 30. Životinjski glas. 31. Prilog. 33. Čopor, stado. 35. Formacija tla (plur.). 36. Tursko roblje. 37. Grad u sjevernoj Francuskoj. 38. Rijeka u Jugoslaviji (obr.). 39. Velikaš, bogatun. 40. Čavao.

Okomito: 2. Razlika u mjeri. 3. Star nesposoban konj. 4. Mitološko lice. 5. Posljednje počivalište. 6. Kratica za glazbeno djelo. 7. Poznata obitelj u Castiliji. 8. Vrst ribe. 9. Svađa. 10. Zamjenica. 15. Asirski kralj (681—667). 17. Protusloviti, lažno govoriti. 20. Žmarci. 21. Grad u Rusiji. 22. Naziv od milja za rodjaku (bez j!). 23. Veznik i dva prijedloga. 24. Odijeljen. 26. Inicijali glasovitog hrvatskog bana i junaka. 27. Inicijali hrvatskog glazbenika. 31. Punana, okrugla. 32. Veznik i car ženomrzac. 33. Crnačko selo u obliku kruga. 34. Plodan predio pustinje.

Odgonetku ove križaljke treba poslati najkasnije do 29. listopada i priklopiti ujedno jednu novu zanimljivu zagonetku, koja bi mogla izaći u „Obitelji“. Ždrijebom će među takve odgonetače biti razdijeljeno 10 nagrada u umjetničkim slikama, društvenim igrama i knjigama.

Ilustrovani tjednik „Obitelj“ izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj“ izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji“ Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji“: Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj“ se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.